

Okolnosti, které komplikují navazování nových partnerských vztahů u žen středního věku

Pavel Šnajder

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavel ŠNAJDER**
Osobní číslo: **H080139**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Problematika navazování nových partnerských vztahů u současné generace v období střední dospělosti**

Zásady pro vypracování:

Stanovení předmětu výzkumu a výzkumné strategie.
Zpracování teoretické části práce – teoretická analýza problému, operacionalizace pojmů.
Zpracování praktické části – stanovení výzkumné otázky, volba výzkumných metod, vymezení výzkumného vzorku.
Provedení výzkumu, vyhodnocení a analýza získaných dat, shrnutí výzkumu.
Zpracování závěrů vyplývajících z výzkumu.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

PLZÁK, M. Žena a muž. Praha: Motto, 2001. ISBN 80-7246-099-4.

PŘÍHODA, V. Ontogeneze lidské psychiky III. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1970.

ŘÍČAN, P. Psychologie osobnosti. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1174-4.

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.

VÁGNEROVÁ, M. Základy psychologie. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0841-3.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Hana Včelařová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

25. ledna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

6. května 2011

Ve Zlíně dne 25. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 30.4.2011

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělěčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užití-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vázného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

V této bakalářské práci je mou snahou přiblížit a objasnit problematiku v navazování vztahů u žen současné generace v období střední dospělosti. Práce je rozdělena do dvou částí a to na teoretickou a praktickou. Teoretická část popisuje vztahy, střední dospělost a strategii při volbě partnera, jsou to témata, která jsou úzce spjata s danou problematikou.

Praktická část popisuje metodologii, vyhodnocení dotazníků a zodpovězení výzkumných otázek. Pro výzkum je zvolena kvantitativní forma výzkumu (dotazník). Dotazníky byly předkládány ženám od 30 do 45 let, které byli toho času bez partnera. Cílem výzkumu bylo zjistit, v čem je nejčastější problém v navazování vztahů u žen středně dospělých.

Klíčová slova: : jedinec, vztahy, volba partnera, období střední dospělosti, krize středního věku

ABSTRACT

In my bachelor thesis I try to approach and clear the problemacy in making contacts by women of contemporary generation in the period of the middle adulthood. It is divided into two parts – the theoretical and the practical ones. The theoretical part of my thesis describes relationships, midlife and the strategy when choosing the partner – topics closely connected to the given problemacy.

The practical part describes the methodology, assessment of the questionnaires and answering the investigative questions. I chose the quantitative form of the survey (questionnaire) for my survey. The questions were given to women aged 30-45 who were often without their partners. The task of my survey was to find out the most often problem in entering contacts by middle aged women.

Keywords: : individual (person)relationships, choosing partner, period of middle adulthood, midlife crisis

Motto:

„Představme si, jakého fantastického pokroku by se jedním rázem dosáhlo, kdyby mezi lidmi zavládla absolutní pravdivost! S jakou rychlostí by se naše země stala rájem!“

AUGUSTE RODIN

Chtěl bych poděkovat paní PhDr. Haně Včelařové za ochotu, pomoc a rady, které mi byly velkou nápomocí při zpracování této bakalářské práce.

Poděkování samozřejmě patří i respondentkám, které mi byly nápomocny a věnovaly mi svůj čas a energii při vyplňování dotazníků.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SOCIÁLNÍ VZTAHY	12
1.1 PARTNERSKÝ VZTAH	12
1.1.1 Mýty ve vztahu	14
1.1.2 Výtky u mužů a žen	14
FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VZNIK PŘITAŽLIVOSTI.....	15
1.2 LÁSKA	16
1.2.1 Triangulární teorie lásky	17
1.3 NEVĚRA	18
1.4 ŽÁRLIVOST	19
2 STRATEGIE NAVAZOVÁNÍ VZTAHŮ	21
2.1 PŮVOD NAMLOUVÁNÍ	21
2.2 POHLAVNÍ STRATEGIE	21
2.3 VÝBĚR PARTNERA	22
2.4 CO CHTĚJÍ ŽENY	23
2.4.1 Preference při volbě partnera	23
3 STŘEDNÍ DOSPĚLOST	25
3.1 CHARAKTERISTIKA STŘEDNÍ DOSPĚLOSTI	25
3.2 KRIZE STŘEDNÍHO VĚKU	27
3.3 TĚLESNÉ ZMĚNY	29
3.4 PSYCHICKÉ ZMĚNY	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
4 METODIKA VÝZKUMU	33
4.1 CÍL VÝZKUMU	33
4.1.1 Výzkumné otázky.....	33
4.1.2 Výzkumný soubor	33
4.1.3 Předvýzkum.....	34
4.2 VÝZKUMNÉ METODY	34
5 ANALÝZA A ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH DAT	36
5.1 ZPRACOVÁNÍ - VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....	36
5.2 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	56
ZÁVĚR	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61

SEZNAM OBRÁZKŮ	62
SEZNAM TABULEK.....	63
SEZNAM PŘÍLOH.....	64

ÚVOD

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit možné okolnosti, které komplikují navazování nových partnerských vztahů u žen v období střední dospělosti. Toto téma mě velmi zaujalo, protože partnerské vztahy se dotýkají každého z nás a procházíme jimi. Zpravidla každý člověk hledá partnera na celý život, není však nikde záruka, že jej najde. Obvykle ženy v mladší dospělosti uzavírají sňatek s představou stálého manželství, že si založí rodinu a prožijí spokojený a šťastný rodinný život. V životě však mohou nastat komplikace, které zapříčiní to, že se ženy ocitnou samy, mnohdy i s dítětem. Samotu může způsobit rozchod s partnerem, rozvod nebo ovdovění. V takovém případě může žena stát před otázkou, zda navázat nový vztah nebo po negativních zkušenostech neriskovat nový pocit zklamání. Ženy, které “získaly“ negativní zkušenosti, mají jisté obavy, které jim brání navázat nový vztah. Těmito okolnostmi se bude zabývat praktická část práce.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. První část je zaměřena na partnerské vztahy, které jsou úzce spjaty s láskou, žárlivostí a nevěrou. Pozornost je věnována tomu, co ženy požadují, jakého partnera preferují a strategii navazování partnerského vztahu. V teoretické části je také vymezena střední dospělost a s ní související krize středního věku, tělesné a psychické změny.

V praktické části budou popsány metodologické postupy, stanovený cíl výzkumu, výzkumné otázky a výzkumný vzorek. Zároveň jsou v této části předložena zpracovaná data a jejich vyhodnocení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOCIÁLNÍ VZTAHY

1.1 Partnerský vztah

Partnerství podle Vágnerové (2007) má větší význam než přátelství, poněvadž by se mělo stát základem nové rodiny. Je prvořadou variantou intimního vztahu, při němž se jedinec dokáže vzdát části své samostatné identity.

Partnerský vztah je symetrický i komplementární, kde komplementarita je primárně dána faktem, že jde o vztah ženy a muže, jejichž generové i sexuální role jsou odlišné a na této úrovni se doplňují. V partnerském vztahu mohou ženy i muži vzájemně stimulovat kompetence a specifické vlastnosti svých protějšků. Rozdíly, které jsou mezi partnery, přináší jisté vzrušení a napětí, které dává vztahu dynamiku (Vágnerová, 2007). V partnerských vztazích je zamilovanost mužů v prvních měsících vyšší, z čehož plyne, že muži se zamilovávají dříve než ženy. V případě, že partnerství přetrvává i po dvanácti měsících, síla lásky bývá větší u žen než u mužů, zatímco u vztahů, které se rozpadly do roka, to bývá naopak. V sexu jsou ženy zdrženlivější než muži z důvodu nechtěného těhotenství a dojde-li k sexuálnímu styku, tak je většinou iniciován mužem. Jedny z mnoha konfliktů ve vztahu mají svůj původ právě v těchto pohlavních názorových rozdílech. Jeví se, že jsou ženy citlivější na problémy ve vztahu a mají větší ochotu a schopnost o nich hovořit. Rozchody z problematického vztahu snáší daleko lépe žena než muž, muži jsou spíše ti romantičtější a ženy bývají realističtější. Zachování přátelství bývá většinou při rozchodu, pokud o něj žádal muž (Karsten, 2006).

Počáteční zamilovanost bývá krásná, kdy se oba partneři poznávají, otevírají, obdivují a oceňují svou odlišnost. Především dochází k idealizaci partnera a ke stylizaci sebe sama, partnera hodnotíme především emocionálně, což způsobuje pocit naplnění subjektivní představy, to způsobuje zaslepenost, kde partnera vidíme jako atraktivního, zábavného, inteligentního atd. O to horší může být pozdější vystřízlivění. Tato zaslepenost může vést k opakované chybě při výběru partnera (Vágnerová, 2007). Podle Karstena (2006) ženy vyžadují v partnerství daleko více intimity než muži, kterým nadměrná intimita a přílišná blízkost dělá potíže. Nesnadno se otevírají a podle psychoanalytiků mají strach, aby se nepropadli na vývojový stupeň, kdy byli závislí na matce, poněvadž se z tohoto stavu museli velmi těžce vymaňovat.

Typické znaky zralého partnerského vztahu:

- Realistické hodnocení partnera, schopnost posuzovat jej nejenom emotivně, ale i racionálně, akceptovat nejen jeho přednosti, ale i nedostatky
- Realistické hodnocení partnerského vztahu i své vlastní role v tomto vztahu. Přetrvává respekt, důvěra a otevřenost. V rámci zralého partnerství jsou lidé schopni otevřeně komunikovat a řešit společné problémy bez zbytečných emocí.
- Prohloubení intimity, uchování výlučnosti vztahu.
- Rovnoprávnost a vyváženost v požadavcích na oba partnery.
- Realistické hodnocení možností vztahu, důraz na sdílení současného i budoucího života, na vzájemnou solidaritu a respekt (Vágnerová, 2007, s. 74 – 75).

Problémem při výběru partnera je, že většina lidí vybírá emotivně a volí v prvním kontaktu atraktivitu před vlastnostmi, které jsou významnější pro udržení trvalejšího vztahu. Je známo, že muži a ženy mají rozlišné představy o partnerovi (Vágnerová, 2007).

Muži si všímají fyzické atraktivity, hezkého vzhledu a pěkného vystupování. Často hledí více na atraktivnost a přijímají nekritický způsob, jakým se žena prezentuje. Ve vztahu je muž dominantnější a spíše on vyvíjí iniciativu při seznamování a je aktivní při společných činnostech. Ve větší míře nedokážou odhadnout vlastnosti partnerek, které jsou klíčové pro udržení trvalého vztahu. Muži jsou méně citliví, nedovedou mluvit o svých citech a primárně neočekávají rozpad vztahu. Chtějí být obdivováni a partnerce imponovat, ale nechtějí být omezováni. Přesto, že je pro muže významné citové naplnění partnerství, neuvědomují si to.

Ženy přikládají oproti mužům větší důraz na citlivost a vnímavost partnera k jejich potřebám, vyžadují jasné vyjádření citů a vzájemné lásky. Preferují pojetí romantického vztahu a citové otevření chápou jako samozřejmost. Pro ženy je důležité ocenění přitažlivosti více než u mužů. Požadavky žen na partnera mají ambivalentní, vyžadují potřebu citu, ale i materiální zázemí a pragmatický důraz na společenskou pozici, u mužů si cení rozhodnost, ctížádostivost, schopnost vydělávat se a úspěšnost v zaměstnání. Jsou to ženy, které partnerský vztah více prožívají, vnímají dříve mírnou disharmonii, více prožívají napětí a neshody, což vede ženy k řešení problémů už

v době, kdy je muž ještě vůbec neregistruje. Mají potřebu udržet partnerství, jsou přizpůsobivější a dokážou přijmout partnerovu představu a jí se přizpůsobit. Ženy hůře prožívají rozpad vztahu a považují to za větší ztrátu než muži (Vágnerová, 2007).

1.1.1 Mýty ve vztahu

- Pokud necítím s partnerem jiskření, láska již vyprchala či nikdy nebyla.
- Pravá láska překoná vše.
- Pravou lásku poznám na první pohled.
- V životě má každý z nás jen jednoho pravého partnera.
- Pokud mě můj partner miluje, odpustí vše.
- Partner mi musí ve všem rozumět.
- S partnerem před sebou nesmíme mít žádná tajemství.
- Když se mnou partner nechce spát, již mě nemiluje.
- Partner mi musí poskytnout vše, co chci.
- Nádherný sex je pouze s tím, koho miluji.
- Správný partnerský vztah je bez hádek a nedorozumění.
- S pravým partnerem si musíme sednout jako klíč do zámku (Matějková, 2007, s. 66)

1.1.2 Výtky u mužů a žen

Plaňava (2000) popisuje výzkum u 260 párů a zjišťuje u nich, co si nejčastěji mají partneři za zlé a naopak, čeho si na sobě cení. Bez ohledu na funkčnost – dysfunkčnost soužití jsou ocenění i výtky různorodé. Zjistil, že muži mají k ženám méně výhrad. Nejčastější výtky seřazeny podle frekvence u žen vůči mužům byly: necitlivost, sklon k nevěře, sklon k alkoholu, ponižování z pohledu žen, nespolehlivost, sobeckost, hádavost, násilí, zanedbávání dětí, žárlivost, tvrdohlavost, nemluvnost, a že doma s ničím nepomůže. Muži mají nejčastější výhrady k ženám: hádavost, tvrdohlavost, velkou přecitlivělost, zanedbávání domácnosti, sklony k nevěře, ponižování z pohledu muže a že je příliš zaměřená na děti.

Faktory ovlivňující vznik přitažlivosti

Hill (2004) rozděluje faktory ovlivňující vznik přitažlivosti do dvou skupin, první skupinou jsou situační faktory a druhou jsou osobní faktory.

Situační faktory:

- Blízkost - tento faktor se zakládá na funkční nebo fyzické vzdálenosti mezi jednotlivci. Čím menší je vzdálenost mezi osobami, tím se zvyšuje šance na přitažlivost mezi nimi. Jedinci, co žijí v naší blízkosti, sdílejí pravděpodobně naše přesvědčení, vzdělání, sociální třídu a podobně. Festinger a kol. (In Hill, 2004) vyzkoumali, že žijící studenti na koleji se nejvíce kamarádili se sousedním pokojem, s pokojem, který byl o pokoj dál, již méně a s pokojem, který byl nejvzdálenější, nejméně. Dokonce Clarke (In Hill, 2004) zjistil, že v Ohiu ve městě Kolumbus vzniklo více jak 50% manželství mezi partnery, kteří měli mezi sebou vzdálenost, jež se dala překonat pěšky. Blízkost umožňuje vzniku přitažlivosti, ovšem musíme si dávat pozor na velmi těsnou blízkost, která může narušovat osobní prostor, v takovém případě je to pro člověka velmi nepříjemné.
- Vystavení přítomnosti a povědomost - „Těsná blízkost zjevně zvyšuje příležitost k opakovanému vystavení přítomnosti druhé osoby, což může vést k povědomosti a pocitu důvěry“ (Hill, 2004. s. 73). Zajonc a kol. (In Hill, 2004) zjistili, že zkoumaní jedinci, kteří hodnotili osoby na fotografiích, dávali kladnější hodnocení těm, co se na fotografiích vyskytovali častěji. Tím, že lidé častěji jsou v přítomnosti jiných lidí, dochází ke zjišťování záporných vlastností a dochází k nasycení podnětem. Výzkumy však většinou prokazují souvislost mezi přitažlivostí a povědomosti.

Osobní faktory

- Fyzická přitažlivost - výzkum prokázal přitažlivost lidí k jedincům, kteří jsou značně fyzicky přitažliví, a dokonce je pokládají i za psychicky přitažlivé s řadou kladných rysů. Walster a kol. (In Hill, 2004) zorganizovali taneční zábavu, kde počítač náhodně vylosoval partnera. Zjistili, že pozvání ženy na druhou schůzku je podmíněno fyzickou přitažlivostí bez zřetele na přitažlivost muže. Fyzická přitažlivost

není objektivní ani absolutní, každý z nás může mít odlišný vkus. Přitažlivost je ovlivňována řadou charakteristik, jako je například kultura, kde bylo zjištěno, že v různých kulturách je různé chápání krásy a i v té dané kultuře se liší normy přitažlivosti. Druhou charakteristikou je pohlaví, u něj bylo zjištěno, že v západních kulturách jsou muži více zaměřeni na fyzickou krásu a přitažlivost, kdežto u žen není fyzická krása upřednostňována. Další charakteristikou je kontext - vnímání krásy určité osoby se může měnit pod vlivem okolností, což znamená, že přitažlivý člověk může ztratit své osobní kouzlo, pokud s námi nebude souhlasit.

- Podobnost - naše ideální představa při volbě partnera je najít co možná nejpřitažlivější osobu, ve skutečnosti máme tendenci být přitahováni k podobnosti. Tato podobnost se nevztahuje jen, co se vzhledu týče, ale i k hodnotám, postojům a přesvědčení. Griffith a Veitch (In Hill, 2004) zkoumali třináct mužů, kteří strávili spolu 10 dnů v protiatomovém bunkru. Výsledkem bylo sblížení těch, co si byli nejvíce podobní a ke konci se měli nejraději. Winch (In Hill, 2004) byl zase toho názoru, že více než podobnost se přitahují protiklady, tzv. komplementarita. Snyder a Fromkin (In Hill, 2004) se pro změnu domnívají, že jedinec nemá rád podobného člověka jako sebe sama, poněvadž se považujeme za jedinečné.
- Vzájemné sympatie - podle Aronsona (In Hill, 2004) jsme přitahováni těmi osobami, které nás mají rády a hezky a často o nás mluví. Je to tím, že se nám pravděpodobně zvyšuje sebeúcta. Aronson s Linderem (In Hill, 2004) však přišli na teorii „zisků a ztrát“. Tato teorie se zakládá na tom, že máme raději lidi, kteří nás neměli dříve rádi a pak změni svůj postoj, než ty, kteří nás mají rádi stále. Obdobná teorie je i u těch, co nás měli rádi a potom přestanou.

1.2 Láska

Podle Laustera (1994) je láska psychický fenomén, a proto ji je velmi obtížné zkoumat dosavadními přírodovědeckými výzkumy. Lásku objevujeme v prožitku, který však nelze změřit laboratorními přístroji, nicméně se dají popsat. Popis jako takový je vždy subjektivní, avšak subjektivní neznamená, že musí být zkreslený nebo nepravdivý. Hill (2004)

považuje lásku za abstraktní pojem, který lze jen těžko definovat. Jiní výzkumníci lásku dělí na různé typy lásek, například:

Vášnivá nebo romantická láska - zahrnuje intenzivní pocity jako je „sexualita a něžnost, úzkost a útěcha, radost i bolest, altruismus i žárlivost.

Partnerská láska - u ní nejsou tak intenzivní pocity jako u předešlé, charakterizuje ji přátelství a starost o dobro druhého.

Plzák (1989) rozlišuje čtyři druhy lásky:

- Láska milostná
- Láska kanibalská (hysterická)
- Láska sentimentálně romantická
- Láska manželská

1.2.1 Triangulární teorie lásky

Sternberg říká (In Kratochvíl, 2009), že láska sestává ze tří složek:

- Důvěrnost - zahrnuje mezi partnery pocity vzájemného těsného spojení, vzájemné porozumění, výměnu důležitých informací, pomáhat jeden druhému a očekávání pomoci, emoční podporu, odkrývání vlastních pocitů, oceňování významu partnera ve vlastním životě.
- Vášněň - vede k sexuálnímu uspokojování. Obsahuje puzení, které vzbuzuje tělesnou přitažlivost a zamilovanost. Přináší spoustu kladných i záporných emocí (žárlivost, stesk), často se značnou aktivací fyziologickou (tlukot srdce apod.) a velkou motivací k tělesnému sblížení a dotekům.
- Oddanost - v dlouhodobé perspektivě je partner odhodlán udržet tuto lásku a je mu oddán a angažuje se ve vztahu k němu. V krátkodobé zaměřenosti je rozhodnutím partnera milovat (Kratochvíl, 2009).

Teorie vysvětlení lásky:

- **Evoluční teorie** - tvrdí, že v průběhu evoluce se rozvinula schopnost „mít rád“ proto, že podporovala spolupráci ve společnosti (obrana, lov).
- **Fyziologické teorie** - typy lásky jsou výsledkem hormonálně/neurochemicky navazovaných ne/příjemných stavů fyziologické aktivace, což motivuje různé druhy chování na nepřítomnost či přítomnost jistých lidí (přátelé).
- **Teorie učení** - to, že milujeme nebo máme rádi, je výsledek pozitivních podmíněných emočních reakcí a vzájemného odměňování, spojením s příjemnými podněty.
- **Sociální teorie** - podle teorie konstruktů je láska společností vymezený a vytvořený pojem, který se mění podle hodnot a potřeb různých kultur.
- **Kognitivní teorie** - uvádí lásku jako emocionální nálepkou přidruženou k fyziologickému vzrušení jako vysvětlení pojmu, které má kultura k dispozici.

„Jsou však ještě jiní, kteří sdílejí názor o základní neslučitelnosti lásky a normálního světového života, takže mluvit o lásce znamená dnes jen stát se účastníkem všeobecného podvodu; věří, že jen mučedník nebo blázen může v dnešním světě milovat a že tedy hovořit o lásce není nic jiného než prázdné kázání. Toto sice velice úctyhodné stanovisko je však často pouhým racionálním zdůvodněním cynismu a neschopnosti milovat“.

Erich Fromm

Počáteční zamilovanost podle Vágnerové (2007) zpravidla dlouho nevydrží, a proto musí být nahrazena stabilnější vazbou.

1.3 Nevěra

Jedna ze 43 příčin rozpadu partnerských svazků je nevěra, která vévodí a je zmiňována v 88 společenstvích. V 54 společenstvích je důvodem rozpadu manželství ženina nevěra, v 25 společenstvích to bývá nevěra kohokoliv z partnerů a rozvod následkem mužovi nevěry je ve dvou případech. Tato dvě společenství se z důvodu dvojího metru nemohou pokládat za výjimku, poněvadž ženy v následku nevěry málokdy ujdou trestu (bytí, umlá-

cení). Kinsley (In Buss, 2009) zjistil při sledování párů, že 26% žen bylo nevěrných, zatímco mužů 50%. Jedním ze tří důvodů, proč jsou ženy méně nevěrné - a to je bráno napříč světadíly je, že nemají takovou sílu jako muži, kteří si dokážou snadněji prosadit svou vůli. Z toho důvodu mohou být nuceny častěji tolerovat mužovu nevěru. Druhý důvod sahá až do dávných časů, kdy pravděpodobně ženy na celém světě snáze promíjely svým manželům nevěry, poněvadž v evoluční historii ženy nestála sexuální nevěra tolik co muže, pokud tedy nedošlo k odklonu mužových závazků a zdrojů. Třetím důvodem, který často nutí tolerovat ženu mužovu nevěru, je zákazonosný důsledek rozvodu, obzvláště pokud mají spolu děti, který degradují ženinu hodnotu na seznamovacím trhu (Buss, 2009).

Co je to vlastně nevěra? Šmolka (2003) ve své knize poukazuje různý pohled na chápání nevěry. Někdo může chápat nevěru jako dokonaný pohlavní styk, jiní se domnívají, že lze být nevěrný už jen hříšnou myšlenkou, nebo může být nevěra virtuální. Příčiny nevěr podle Soneta (1995) je neopatrnost, pýcha, při níž je jedinec sám sebou velmi jistý i svým partnerem, dále dětinskost, kdy jedinec neopustil stádium exhibicionismu, voyeurství, a stádium adolescentní přelétavosti. No a pak je to především nespokojenost manželů, kteří jsou zklamáni buď po fyzické stránce, nebo co se týká něžnosti či úrovni hlubokého sdílení. Vědomě nebo nevědomě tak touží potkat partnera, který by mu po těchto stránkách vyhovoval.

Psychologické studie zjistili, že vnímání nevěry partnera je u mužů a žen odlišné. U muže se prokázal větší stres při partnerčině nevěře, než u ženy při partnerově nevěře. Muži často pokládají ženy za svůj majetek a už jen nutná a pro ženu nepříjemná návštěva u gynekologa muže rozlítí, že jí tam bude někdo okukovat. Vlastnický vztah je jedním z nejčastějších příčin vražd, poněvadž muž nedokáže unést představu, že by „jeho“ partnerku měl mít někdo jiný (Josefík, 2009).

1.4 Žárlivost

Žárlivý jedinec žije v znepokojení, že mu partner byl, nebo může být nevěrný. Tato myšlenka mu neustále probíhá hlavou a svého partnera kontroluje, podezírá a vyžaduje důkazy věrnosti. Důkazům stejně nevěří, protože věrnost lze jen těžko prokázat, a tak vede žárlivecký rozhovor, klade žárlivé otázky a snaží se pátrat a vyšetřovat (Kratochvíl, 2009). Josefík (2009) shrnul žárlivost jako výraz vaší nejistoty, ohrožení pocitu a úzkosti, že jste jediní, s kým může mít náš partner citový vztah. Mírná žárlivost je přirozenou součástí

partnerského vztahu. Problémy však nastávají, pokud si partneři přestanou věřit, pak se začnou kontrolovat, vyslýchat a hledat důkazy nevěry.

2 STRATEGIE NAVAZOVÁNÍ VZTAHŮ

2.1 Původ namlouvání

Lidé se při namlouvání vystavují ostatním na obdiv a jsou kolikrát vystaveni posměchu a dobrým námětem k pomluvám, avšak volba partnera je nadmíru důležitým procesem. Je častým jevem, že si najde druh družku nebo naopak, a potom je jím psychicky i fyzicky zneužíván. Snaha přilákat partnera se často nevyplácí a může se stát osudným. Každý z nás vyrůstá v představách a věří, že potká jednou toho vysněného partnera, kterého bude milovat a láska mu bude opětována. Plánují, že se vezmou a budou spolu žít a láska vydrží až do smrti. Jenže realita je kupodivu jiná, manželé, kteří si slibovali věrnost a pomáhat jeden druhému v dobrém i zlém, se najednou rozvádějí. Častým důvodem rozvodu je nevěra a žárlivost. Mnohdy se rozpad manželství spojuje s tím, že jedinci nebyli věkově vyztří, nebo že zvolili špatného partnera. Toto mínění je však nepravdivé, konflikty mezi partnery jsou normou a ne výjimkou (Buss, 2009).

2.2 Pohlavní strategie

Strategie výběru zní velmi vypočítavě a může se někdo i cítit dotčený a oponovat, že žádnou strategii u svého partnera neplánoval. Lidé si však nevyhledávají potenciálního partnera naslepo. Naštěstí je každý jedinec pro různé lidi jinak přitažlivý. Po mnoho milionů let evoluce v nás přírodní výběr přiměl vyvinout různé mechanismy jako vztek, strach, například chuťové pohárky, abychom nejedli písek, nebo potní žlázy abychom a třesovou termoregulaci, které nám pomáhají k vyrovnávání tělesné teploty při velkém mrazu nebo extrémním horku. K těmto strategiím přežití patří samozřejmě i sexuální strategie, jež je adaptivním řešením problémů s milostným aktem. Našimi předky jsou ti, kteří si byli schopni někoho namluvit, a my jsme nositelé jejich genů, ty kterým se to nepovedlo, našimi předky nejsou. Našimi předky se stali ti, co dokázali přivábit zdatné reprodukční partnery, museli být schopni pečovat o partnerku do příchodu potomků, dále museli ochraňovat partnerku s dětmi před jinými soky a nebezpečím a také se potýkali s řešením různých problémů (Buss, 2009).

2.3 Výběr partnera

Jak uvádí Murstein ve své teorii (In Kratochvíl, 2009), při volbě partnera se uplatňují tyto tři síly: podnět, hodnoty a role. Posloupně navazují po sobě ve třech fázích a jejich význam se v každé fázi mění.

- V první fázi se partner uplatňuje jako působící podnět, především vzhledem, chováním a přitažlivostí. Klíčové je, aby tyto rysy byly oceňovány i okolím.
- Ve druhé fázi hodnot jde především u partnerů o shodu v zájmech, podobnosti, a v uznávaných hodnotách. Zjišťují, zda se názorově a postoje shodují, předávají si o sobě informace atd. V případě zjištění, že se k sobě nehodí, rozcházejí se. Je možnost setrvání, ale musí být tyto nedostatky kompenzovány jinými přínosy.
- V třetí fázi se v první řadě upřednostňuje kompatibilita rolí. Zjišťují, zda se budou doplňovat ve svých rolích a zda se jim podaří uskutečňovat své potřeby (pečovat o druhého a nechat pečovat o sebe, intenzita potřeby sexuální aktivity, podobnost v extroverzi, atd.).

Všechny fáze uplatňují princip vyváženosti výměny. Aby byly obě strany spokojeny, musí být výměna vyrovnaná. Kupříkladu atraktivní muž zvolí méně hezkou dívku, která mu nabídne kvalitní sex, péči, obdiv, poslušnost atd. Méně přitažlivý muž nabídne atraktivní ženě životní jistotu a materiální zabezpečení (Kratochvíl, 2009).

Podle Vágnerové (2007) jedinec vyhledává partnera tak, aby naplnil své představy a uspokojil své potřeby. Volbu partnera ovlivňuje jednak mínění o sobě samém, kdy se může jedinec podceňovat nebo přeceňovat (atraktivita), anebo z osobních hodnot, kdy se hledají lidé stejného náboženského vyznání. Faktor, který ovlivňuje volbu, je i sociální zkušenost, kterou jedinec získal v orientační rodině v průběhu dětství.

Po dobu mnoha generací se v ženách vyvinuly preference pro muže, který je spolehlivý a je ochoten s ní strávit celý život. Důvodem je pocit jistoty, zabezpečení a ochrany pro ni a její dítě (Buss, 2009). Vágnerová (2007) se zmiňuje o dvou vlastnostech, které se dostávají do rozporu při prvním kontaktu ve výběru partnera. Jsou to atraktivní vlastnosti, které jsou zřejmé na první pohled (fyzická přitažlivost), versus významné vlastnosti pro udržení trvalejšího vztahu (upřímný, zodpovědný, důvěryhodný, tolerantní, citově založený, s dobrou inteligencí, smysl pro humor, dobrou inteligenci, zdravý a kvalitní osobností).

2.4 Co chtějí ženy

Po dlouhá staletí je pro muže záhadou, co vlastně ženy chtějí po svých partnerech. Muži se nemohou smířit s tím, že žena má záhadnější a složitější preference pro výběr partnera než ostatní živočišné druhy. Abychom to zjistili, tak musíme zpátky miliony let, než se vyvinul člověk. Výběr partnera pro ženu má původ v nejzákladnějším faktu biologie rozmnožování. Samice jsou definovány jako pokolení s velkými pohlavními buňkami, kdežto samci jako pokolení s malými pohlavními buňkami. V rozdílu velikostí je rozdíl v množství. Žena má v průměru za život přibližně 400 vajíček a omezenou zásobu, zatím co muž produkuje miliony spermií, které se doplňují cca dvanáct milionů za hodinu. Při pohlavním aktu je mužova investice minimální, u ženy pokud dojde k oplodnění, tak musí vynaložit energii stravující devítiměsíční proces naplněný různých ztrát a investic, které ji brání v dalším navázání vztahu. Tím to ovšem nekončí, své „břímě“ nese dál v podobě kojení a výchovy, které setrvávají několik let. V dnešní moderní době je zamezeno oplodnění různou antikoncepcí, ale lidská sexuální psychologie se vyvíjela miliony let a my s ní stále disponujeme, i když se okolní svět změnil (Buss, 2009). Podle Barretta (2007) základní evoluční principy předpokládají, že si žena bude vybírat muže podle jeho schopnosti či ochoty přispět k výchově dětí nebo podle znaků genetické výchovy. Plzák (2002) popisuje sexuálně erotický výběr mezi mužem a ženou takto: Líbí-li se muži žena, je pro něj automaticky přijatelná. U žen je to zcela odlišné, zajímá je případný partner jako živitel rodiny. Ženám musí muž imponovat.

2.4.1 Preference při volbě partnera

Podle Barretta (2007) můžeme v seznamovacích inzerátech zjistit, co jedinec preferuje při volbě partnera. U heterosexuálních žen, které si podaly inzerát v novinách kvůli hledání partnera, se ukazuje, že jim nejvíce záleží na ukazatelích majetku nebo ochoty investovat do samostatného vztahu. Toto zjištění bylo mnohonásobně potvrzeno v analýzách seznamovacích inzerátů v různých částech světa, což poukazuje, že se jedná o univerzální znak. Další dva významné znaky, které preferují ženy, zjistili u seznamovacích inzerátů v Anglii. Jedná se o fyzickou atraktivitu, která byla zastoupena v 33% inzerátů, a pak jsou to sociální schopnosti (šarm-52%). Důvod, proč ženy preferují majetek, je zřejmý, jsou to potomci. Majetek se cení hlavně v tradičních ekonomikách. Pokud neexistuje zdravotní péče nebo je neefektivní, tak závisí život dítěte na majetku rodičů. Pokud se ohlédneme

zpět do historie, tak je prokázané, že děti sedláků měly vyšší míru přežívání než děti nádeníků.

Muži se z evolučního principu soustředují na jiné znaky než ženy. Muži hledají u potenciálních partnerek znaky ženské plodnosti a ta se interpretuje v podobě fyzické atraktivity. Proto se tyto znaky vyskytují nejčastěji v seznamovacích inzerátech u heterosexuálních mužů ve více než 43%. Někdo může namítat, že lidé z inzerátů reprezentují zavádějící netypický vzorek. Ano, ke zkreslení by mohlo dojít, kdyby jedinci měli jiné preference než běžná populace, obzvláště kdyby to byly přímo preference, které by vedly jedince k neúspěchu v boji o partnera. Důvodů, proč tomu tak není, je hned několik, rozvedení třicátníci, kteří hledají nového partnera, lidé co kvůli práci se ocitli ve velkém městě, kde nemají jiné sociální vazby než jen v práci apod.

V seznamovacích inzerátech u mužů i žen se také liší v preferenci věku. Ženy zpravidla hledají muže o něco staršího, než jsou samy, zatímco muži s přibývajícím věkem hledají o to více mladší partnerky. Tento rozpor ve věkové preferenci mezi muži a ženami je potvrzen v mnoha kulturních oblastech (Barrett, 2004). Toto potvrzuje ve své knize i Novák (2007), kdy poukazuje na rok 1992, kdy bylo 75% mužů starších od žen a v roce 2004 to bylo už jen 69%. Trend sice pokračuje, ale difference se mění.

Ve volbě partnera hraje významnou roli i vzdělání, jakožto míra socioekonomického statusu. Bereczkei a Csanaky (In Barrett, 2004) zjistili, že maďarské ženy preferují partnery s vyšším nebo stejným vzděláním a tyto páry mají signifikantně více dětí, než u párů, kde žena má vyšší vzdělání než muž.

3 STŘEDNÍ DOSPĚLOST

Zřejmé je, že na vymezení střední dospělosti má každý autor rozličný názor, proto je toto období vymezeno do vícero údobí, které se i tak přes rozlišnost názorů víceméně překrývá. Říčan (1989) vymezuje ve své knize střední dospělost od 30 do 40 let. Pro změnu Vágnerová (2007) vymezuje fázi střední dospělosti od 40 let do 50 let. Respektive zde můžeme vidět, že mezi těmito autory je střední dospělost po sobě související. Ovšem podle Langmeiera a Krejčířové (1998) střední dospělost navazuje na časnou dospělost, která je zhruba od 20 do 25 let, načež navazuje střední dospělost trvající asi do 45 let. Jimi stanovené období se prolíná jak obdobím Vágnerové, tak i Říčana. Karsten (2006) řadí střední dospělost od 40 let do 65 let. Rozdíl a posun středního věku mezi jednotlivými autory je podle Vágnerové (2007) způsobeno prodlužováním se délky života. Posunem délky dožití je na snaze oddalovat i základní úkoly dospělosti.

3.1 Charakteristika střední dospělosti

Posláním v tomto období je docílit a udržet si dobré zaměstnání a ustálit harmonii vztahů v nejbližší rodině, tzn. s partnerem, dětmi a rodiči. Je zde také zhodnoceno úsilí, které bylo vynaloženo na vzdělání. Střední věk se považuje za vrchol zralosti, ale je i považován za období nárůstu zodpovědnosti, kterou musí jedinec přijmout. Jeho zodpovědnost se neváže jen k rodině, ale k celé společnosti, která od něj očekává zvládnutí veškerých závazků a povinností, poněvadž jeho kompetence jsou v tomto období na vrcholu. Důležitou životní proměnu na konci tohoto období prožívají ženy, které ztrácejí možnost mateřství. Pokud jim jejich životní situace neumožnila mít děti, tak je opravdu jedna z posledních šancí zplodit potomka (Vágnerová 2007).

Velmi obdobně popisují jako Vágnerová ve své knize Langmeier a Krejčířová (1998) vlastnosti, které by měl mít zralý člověk. Považují za hlavní znak zralosti překonání rozporů dětství a dospívání. Zmiňují se zde o nezávislosti zralého člověka na rodičích, ale přitom o zachování pozitivních vztahů, aby byl jedinec pracovitý, pravdivý, nepodceňoval se, ale zároveň se nevyvyšoval a prožíval s partnerem vše dobré i zlé. Zralého člověka velmi dobře vystihuje, aniž by bylo potřeba spousty slov, výrok známého lékaře a psychiatra Sigmunda Freuda: „má umět „milovat a pracovat“ (Langmeier, Krejčířová, 1998).

Ve shodě s Englishem a Personem (Langmeier, Krejčířová, 1998, s. 162) můžeme charakterizovat vlastnosti zralého člověka takto:

- „má být schopen vykonat přiměřené množství práce každý den, aniž by byl nadměrně unaven, a má pociťovat, že jeho práce je užitečná;
- má být schopen udržovat dlouhotrvající přátelství k několika bližším přátelům;
- má mít dobrou sebedůvěru - nemá tedy být stále týrán pocitu viny nebo trpět nerozhodností;
- má jednat s každým člověkem s náležitými ohledy a bez předsudků;
- má být schopen běžného heterosexuálního styku bez pocitů viny a bez zábran a má při tom umět dávat a přijímat lásku a něhu;
- má zvyšovat svůj zájem o blaho lidí ve stále širším okruhu - tedy o blaho vlastní, blaho rodiny, přátel, obce, státu, národa i obecné blaho lidstva
- má mít zájem na zlepšování svých životních podmínek, aniž by tak činil na úkor druhých členů společnosti;
- má být schopen změnit práci ve hru, v odpočinek, v četbu, v radost z přírody, z poezie, z hudby a umění;
- má se umět oprostít od nežádoucího napětí, když vykonává své denní povinnosti a když se vyrovnává s překážkami;
- má být spolehlivý, otevřeně myslí, ochoten usilovat o zlepšování sebe sama a dosažení moudrosti;
- má mít zájem o předávání svých těžce získaných vědomostí mladším.“

Podle Vágnerové (2007) je důležitým aspektem tzv. subjektivní věk. Je to osobní pocit, kdy se lidé cítí mladší cca. o 10 až 15% méně, než je jejich věk skutečný. Ve věku čtyřiceti let je člověk v nejlepších letech a je se svým životem celkem spokojený, daří se mu v pracovním i osobním životě, a to, že jednou přijde stagnace a omezení sil, si zatím neuvědomuje. V tomto období se však naskytá i druhá šance těm, kterým se zrovna doposud nedařilo tak, jak by si představovali (např. rozpad manželství) a mohou se motivovat k pozitivním změnám (Vágnerová 2007). Podle Říčana (2006) je okolo třicátého roku člověk na vrcholu po stránce tělesného vývoje. Zhruba od této epochy se involuce obrací a

dochází ke klesání funkční kapacity organismu, téměř o necelé procento ročně. Mužský pohlavní život se snižuje z důvodu poklesu produktivity hormonu testosteronu.

Člověk plný sil, vitality a spokojenosti se životem, kterému se mu zrovna daří v rodinném i kariéřním životě, je sebevědomý a na vrcholu, přesto si občas uvědomí, že jeho čas je limitovaný a není zas tak daleko doba, kdy se dostaví první stagnace a s ní se časem dostaví i pokles životní energie. Vágnerová tuto éru nazývá „dobou protikladů“. Jedinec se prozatím touto záležitostí nezabývá a tuto obměnu si nepřipouští (Vágnerová, 2007).

3.2 Krize středního věku

Nebo také krize životního středu, jak píše ve své knize Říčan (2006). Zmiňuje se také o C. G. Jungovi jako o prvním autorovi, který umístil předěl, mezník a krizi do třicátých let. V knize Pavla Říčana popisuje krizi český humanistický moralista Mrkvička takto: zatěžkávací zkouška nás potká někde uprostřed života. Jeho příměr je k mládí, kdy je pohled do budoucnosti jako pohled na nekonečný oceán, kde se stává i nemožné možným. Je to vábné, je to zrádné, ale po uplynutí pár let najednou člověk zjistí, že z oceánu se stane jezero a vidí již na druhý břeh. V tu chvíli se dostavuje tíseň odpovědnosti, jelikož zjišťujeme, že se nedá zvládnout vše, co jsme si představovali a je nutností se nerozptylovat, ale soustředit, abychom docílili předsevzatého. Takový okamžik pravdy je pro nás velkou šancí najít sebe sama, neboť ve víře, že všechno zvládneme, se ztratíme a uženeme. Dospělý člověk by měl unést ztrátu iluzí a přitom nepropadnout zoufalosti. Samozřejmě, že bez životních ideálů se bezpochyby nedá žít, ovšem je potřeba je poznávat a rozlišovat od iluzí, které nesnesou styk s realitou. Krize se dostavuje přibližně okolo čtyřiceti let života, kdy člověk může říct, že se cítí velmi dobře a že je právě na vrcholu, a tím ji hodit za hlavu. Pravdou však je, že se krize dostaví později a bude o to těžší. Ohlásí se také nejistota a začneme si klást otázky: Zda nevedu svůj život i práci příliš rutinně? Jsem na správné cestě? Čemu vlastně věřím a co chci? Nyní je ještě čas vše změnit (Říčan, 2006).

Jak uvádí Vágnerová (2007, s. 180) „K tendenci bilancovat přispívá vědomí předělu vlastního života a jeho budoucí časové omezenosti, s níž souvisí i určité zúžení vlastních možností.“ Jedinec středního věku si utváří stejné stanovisko jak k budoucnosti, přítomnosti, tak i k minulosti. Před padesátým rokem života se mu otevírá nová příležitost pro nový osobnostní vývoj, zažívá pocit zranitelnosti a uvědomuje si mylný postoj k sociální

úspěšnosti, kterou dříve považoval za značně důležitou. Rovněž má sklony být introvertnější, jako kdysi býval v dobách dospívání.

Bilancování minulosti: Jedinec hodnotí a posuzuje svůj život, který doposud žil. Hodnotí svou práci, partnera, děti, rodinu i referenční skupinu. Posuzuje svůj vzhled, zdravotní stav, psychické i somatické kompetence. V období středního věku je zcela odlišný pohled, než byl v mladší dospělosti, vysněné cíle ztratily cíl a zdají se zcela zbytečné. Mění se jeho náhled na sebe i na okolí.

Představy o budoucnosti: Jedinec předpokládá, že se mu zhodnotí získané zkušenosti, které mu dopomohou získat příští vytyčené cíle. Toto období přivede člověka k poznání, že je ještě možné provést nějaké životní změny, i když jsou již omezené. Je potřeba se vzdát nesmyslných snů, iluzí a pohledět realitě do očí. Je nutné najít smysl života a jít za reálnými představami, které je možné vyplnit. Vycítí-li jedinec, že ztrácí řadu svých možností, může ho zachvátit pocit lítosti, úzkosti a strach z budoucnosti. V takovém případě může chaoticky a bezhlavě řešit problémy, nebo naopak může rezignovat z důvodu bezmocnosti (Vágnerová, 2007).

Není tedy nasnadě všesť hlavu, poněvadž mnoho umělců, jak píše ve své knize (Říčan, 2006), se dostává do fáze vysoké tvořivosti, kdy je políbí „Múza“, ovšem i do stagnace, kdy umělci ukončí tvorbu nebo se odmlčí na delší dobu. V tomto období není nezvyklé, že umělci zcela změní svou tvorbu a životní orientaci. Pokud krizi nezvládnou, nemusí mít inspiraci k další tvorbě, tím končí jejich umělecká kariéra. Jak uvádí Říčan (2006, s. 280): „Takový přerod znamená opustit všechno dosavadní, navyklé, rutinní a vykročit kupředu, aniž přesně víme kam.“

Podle Vágnerové (2007) v životě středně dospělého hraje významnou roli stereotyp. Člověk si rád hová ve stereotypu, poněvadž je velmi dobře předvídatelný, pohodlný a nezašoká ho nějaká nová neznáma situace, která by ho přivedla do konfliktního stavu s nejistotou. Člověk, který si navykl na stereotyp, má již dobře osvojené životní role a situace, na které se adaptoval během mladší dospělosti. Takovýto život není nějak zvlášť náročný, ochuzuje však člověka o nové podněty, emoční uspokojení a vede člověka k všednosti, tudíž k nudnému životu. Čím je člověk starší, tím hůře se odhodlává ke změnám, které přináší nejistotu z neznámého. Změnit stereotypní život je u každého jedince různé, neboť potřebu změnit jej vyžaduje hodně síly a nebojácnosti. Ke změně však dojit

nemusí, poněvadž daná situace může jedinci vyhovovat a je jednodušší, tím pádem přijatelnější. V nejhorším případě hrozí, že jedinec nenalezne přijatelné východisko a začnou se u něj objevovat depresivní reakce a pocit zbytečnosti a marného úsilí. Tací lidé spíše rezignují v daných situacích, nejsou totiž schopni se sami zaktivizovat do boje o správnější životní styl. V krajním případě je možná bilanční sebevražda.

Podle Hrdličky (Hrdlička, Kuric, Blatný 2006) jsou lidé, kteří projdou krizí středního věku bez problémů, a někteří to nesou tak těžce, že potřebují pomoc psychoterapeuta. Ve své knize popisuje dynamickou psychoterapii a kognitivně- behaviorální terapii.

3.3 Tělesné změny

Dnešní generace čtyřicátníků se domnívá, že jejich tělesná výkonnost bude obdobná jako ve třicátých letech. Není tomu tak, po tělesné stránce se nezaznamenává markantní rozdíl oproti třicátému roku života, ale je znatelný úbytek fyzické atraktivity. U žen je aspekt stárnutí více zřetelný než u mužů. U mužů je to paradoxně naopak, pokud je pěstěný zralý muž, který k tomu dbá na svou vizáž, figuru, je mnohdy přitažlivější pro ženy než mladý muž. Jeho vzhled naznačuje fyzickou kondici a úspěšnost. Naopak se ženě může kvůli poklesu fyzické atraktivity zvýšit subjektivní zátěž, která se může například vyvažovat v hodnotném partnerském vztahu (Vágnerová, 2007).

I podle Karstena (2006) ženy začínají stárnout dříve než muži, podkládá to reprezentativním průzkumem, který provedl Piel v Německu. Průzkum prokázal, že větší část dotazovaných respondentů pojmenovává „staršího člověka“ ženu zhruba ve věku padesáti let a muže cca od 54. roku. Ženy sice stárnou dříve a ubírá jim to na kráse, ale oproti mužům se dožívají věku v průměru 79 let, kdežto muži mají svůj déle vypadající mladiství zevnějšek vykoupení o sedm let v průměru kratším životem, takže se dožívají v průměru 72 let.

Důvody, které podmiňují delší životnost ženy v západní Evropě, a to o šest až sedm let, jsou podle Klotze (In Karsten, 2006) následující:

- Muži, jak je známo, si hrají na „tvrďáky“, takže důvod k lékaři už musí být význačný. Tudíž mají sklon k potlačování tělesných signálů. Kdežto žena dbá více na prevenci, a pokud cítí že, není něco v pořádku, vyhledá lékaře.
- Muži si často úmyslně nevšímají „andropauzy“ (mužský přechod), přičemž změna hladiny androgenů v organizmu způsobí úbytek fyzických i psychických sil. Neu-

vědoměním této skutečnosti se muži často pracovně přepínají a hrozí tím pádem infarkty a jiné nemoci, které ohrožují jeho život.

- Mužské stravování je méně zdravé než u žen. Mají větší spotřebu uzenin a masa o 20% větší než u žen a daleko menší příjem vitamínu C a E, které pomáhají odstraňovat některé buněčné jedy. Mají častěji nadváhu a také větší spotřebu nikotinu a alkoholu.
- Přínosem jsou u ženy pohlavní chromozomy, například chromozom X dokáže podněcovat kódování bílkovin, které potom neutralizují volné radikály.
- Ženské hormony estrogeny posilují obranné reakce organismu, chrání před osteoporózou a před cévními chorobami. Naopak u mužů pohlavní hormon testosteron vede ke zvyšování krevního tlaku a stárnutí cév.
- Z pohledu biologicko-evolučního je žena naprogramována na kontinuitu a vytrvalost, což jsou rysy k udržení potomstva. Příroda se postarala o rození dětí u žen do přechodného věku z toho důvodu, aby se matka dokázala postarat o svého posledního potomka do věku, kdy se dokáže osamostatnit. Oproti ženám jsou muži naprogramováni na krátkou dobu, ale s vysokými výkony.

Stárneme všichni a v tom je příroda stejně spravedlivá ke všem. Je sice pravdou, že někdo vypadá vizuálně mladší a jiný starší, ale v principu stárneme všichni stejně. Každé věkové období mělo od dávných dob svou funkci a od toho se odvozovala důstojnost. V dnešní době se však podle Říčana (2006) chápe stáří jako nedostatek mládí. Dříve byl věk spojován s autoritou a dnes je považováno za ubohé, směšné, zaostalé. Lidé v tomto období pozorují mládí a snaží se k němu inklinovat, sem tam se jim stává, že mladí lidé je přestávají brát jako osobnost (autoritu), poslouchají na půl ucha a přehlížejí je. Lidé se snaží vypadat pořád co nejmlaději, aby co nejdéle udrželi kontakt s mláďim, a proto podstupují různé plastické operace a liftingy.

3.4 Psychické změny

V období středního věku rozvíjejí a ovlivňují uvažování v první řadě zkušenosti ze života. U čtyřicátníků se rozvíjí praktická a sociální inteligence, kterou prosazuje v rodině a ve svém okolí. Co se týče fluidní inteligence (vrozené), tak ta už se dále nerozvíjí, ale ani nedochází k jejímu úpadku. Krystalická inteligence (ovlivněna prostředím a

učením) také přichází do stagnace, ale může se i zlepšovat. Tak jak se v období mladé dospělosti začalo prosazovat postformální uvažování, tak jej jedinec ve střední dospělosti rozvíjí a do jisté míry mění. Jsou způsobilí kontextuálního uvažování, kdy dokážou porozumět mnohoznačnosti rozmanitých situací. (Vágnerová, 2007).

Postformální myšlení - schopnost a dovednost reálně, kontextuálně a komplexně definovat problémy a předvídat možné varianty jejich řešení (Slovník ABZ)

U čtyřicátníků se podle Vágnerové (2007) pozměňuje způsob chápání. Je spousta nesčetných situací, které mu připadají bezproblémové, poněvadž se staly jeho pravidelnou součástí života. V tomto období také pomalu narůstá nejistota k novým řešením běžných situací a nepřizpůsobivost k přijímání nových poznatků. Vynikají ovšem v praktickém myšlení, které je na vrcholu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODIKA VÝZKUMU

V této části bakalářské práce budou objasněny cíle výzkumu, výzkumné otázky, volba výzkumného vzorku, metodologické postupy a na základě provedené analýzy dat vyhodnoceny závěry. Popíši a zdůvodním zvolenou výzkumnou strategii, metody a techniky sběru dat.

4.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu je zjistit některé z významných okolností, které ženám ve střední dospělosti brání v navázání nového partnerského vztahu.

4.1.1 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1 – Vadilo by ženám, které bydlí s rodiči, že by jejich případný partner též bydlel u rodičů? (v dotazníku otázky č. 5; č. 14)

Výzkumná otázka č. 2 – Pro kterou skupinu žen je sex ve vztahu důležitější? (v dotazníku otázky č. 1; č. 24)

Výzkumná otázka č. 3 – Vadil by ženám ve střední dospělosti vztah na větší vzdálenost? (v dotazníku otázky č. 1; č. 17)

Výzkumná otázka č. 4 – Preferují ženy před vzhledem mužů jejich schopnost tolerance? (v dotazníku otázky č. 1; č. 12b; č. 12f)

Výzkumná otázka č. 5 – Navazují ženy z měst snadněji vztahy s muži? (v dotazníku otázky č. 1; č. 6)

Výzkumná otázka č. 6 – Vadil by ženám mladší partner? (v dotazníku otázky č. 1; č. 23)

Výzkumná otázka č. 7 – Ženám, kterým chybí partner, vyhledávají partnera aktivně? (v dotazníku otázky č. 9; č. 10)

4.1.2 Výzkumný soubor

Téma, které zpracovávám je velmi choulostivé a intimní, obzvláště pro ženy, které mají s navazováním partnerských vztahů dlouhodobé problémy. Ženy, které se rozhodly dobrovolně opustit ať už manželský nebo partnerský vztah a spíše se jim ulevilo od stresujících situací, kdy manžel nebo partner byl například po požití alkoholu agresivní na své

okolí, mají opět jiný pohled na tuto životní zkoušku. Pro výzkum jsem si zvolil ženy ve věku 30 až 45, je to cca průměr střední dospělosti, poněvadž autoři měli rozličné názory na toto údobí. Vzhledem k tomu, že toto téma se dotýkalo respondentek velmi citlivě, volil jsem otázky s velkou opatrností, abych je nedostával do nepříjemných situací, kvůli kterým by mi odmítly zodpovědět otázky nebo by volily klamnou odpověď. Z toho důvodu jsem si také raději zvolil kvantitativní výzkum, abych dostal objektivnosti a také rozšířil spektrum dotazovaných. Díky rovnoměrnému rozdělení věkových kategorií je vzorek dostatečně reprezentativní.

4.1.3 Předvýzkum

První verzi vypracovaného dotazníku jsem se snažil distribuovat u nás ve třídě, kde jsem posbíral pár negativních připomínek, jako je „kolik odpovědí se může zakroužkovat“, a podobně. Nejasnosti, na které jsem tímto způsobem narazil, jsem opravil a vzal jako poučení.

4.2 Výzkumné metody

Pro výzkum jsem zvolil metodu kvantitativní, dotazníkového šetření. Tato metoda se mi zdála vhodnější pro můj výzkum z důvodu objektivnosti, kvality a zachování intimity respondentek. Dotazník se skládal z uzavřených a polootevřených otázek, byla zachována anonymita. Dotazníky byly distribuovány známým, spolužákům a oni je šířili dále v okolí. Dotazník byl jak ve formě elektronické, tak i vytvořený ve Wordu, a potom vytištěn na papír A4. V elektronické formě byl vyvěšován na různých serverech a přeposílán cestou emailů, tištěnou formou byl předáván v nejbližším okolí, a pak šířen dále. Také jsem využil zdejší vysokou školu ve Znojmě, kde byl dotazník přeposílán na emaily. Rozdíl mezi elektronickou verzí a tištěnou byl ten, že v záhlaví elektronického dotazníku bylo připsáno, že dotazník je určen ženám, které nemají tohoto času partnera. U tištěné formy jsem tuto výtku apeloval na každého jedince, kterému jsem předával dotazník. Myšleno tím bylo, neurazit respondentku nebo se jí dotknout hned na začátku, poněvadž tato životní situace je velmi citlivá a intimní. Reprezentativní vzorek byl vybrán záměrně na základě dobrovolnosti a dostupnosti. Po vyřazení cca 20 dotazníku (důvod – nedůvěryhodnost), jsem sesbí-

ral konečných 100 dotazníků. Pokud v dotazníku byly nějaké velké nesrovnalosti, které snižovaly důvěryhodnost, tak byly vyřazeny.

5 ANALÝZA A ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH DAT

Na níže uvedených stránkách budu interpretovat přesné znění otázek a jejich vyhodnocení a zpracování formou grafů a tabulek. Jednotlivé grafy budou popsány a bude k nim přidán komentář a hodnocení.

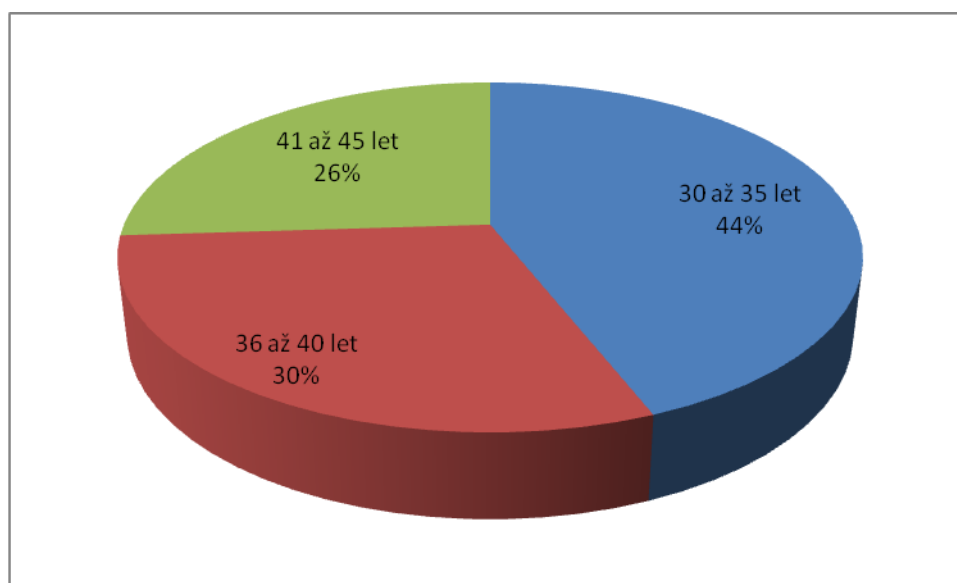
5.1 Zpracování - vyhodnocení dotazníku

Otázka č. 1:

V které věkové kategorii se nacházíte?

Tato anamnestická otázka měla za účel rozčlenit respondentky do věkových kategorií. Získáním výsledků z tohoto dotazu jsem dále použil k následnému vyhodnocování věkových kategorií s jinými otázkami. Jak je již výše uvedeno, respondentek bylo celkem 100, z toho jsou v největším počtu ve věku 30 až 35 let, což činí 44%, potom 36 až 40 let 30% a nejméně jsou zastoupeny ve věku 41 až 45 let 26%.

Graf 1 Věk respondentek

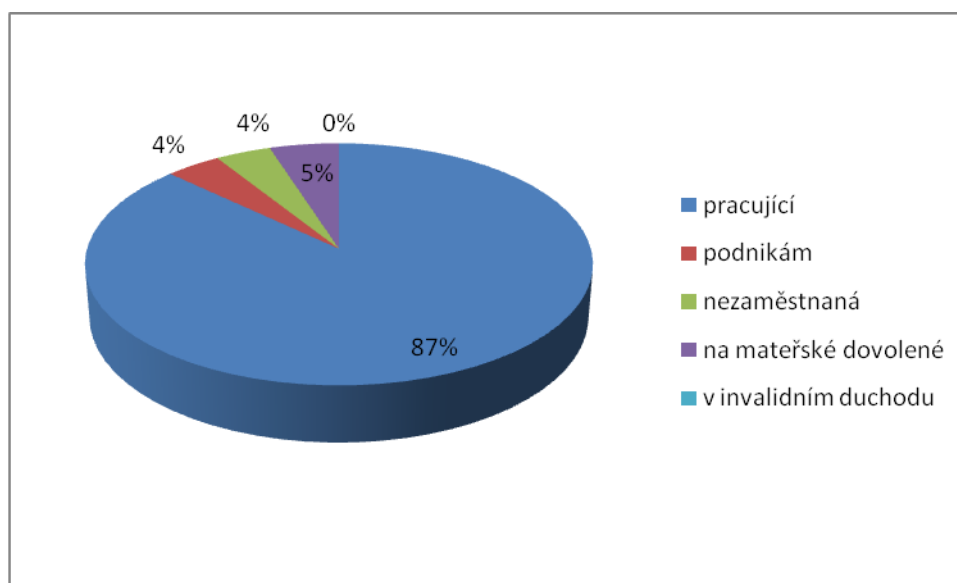
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Z toho vyplývá, že ženy z mého reprezentativního vzorku jsou nejčastěji bez partnera ve věku 30 až 35 let. Ačkoliv jsou tato čísla nesporně ovlivněna metodou sběru dat, korespondují s údaji, které má k dispozici ČSU k 31.12.2007.

Otázka č. 2:**Momentálně jste...**

Otázkou číslo dvě bylo mým cílem zjistit, jakou pracovní činnost právě respondentky zastávají. V grafu je vidět, že drtivou většinou jsou pracující 87%, ženy na mateřské dovolené zastávají 4%, 5% žen podniká, 4% nezaměstnaných a ženy v invalidním důchodu 0%.

Graf 2 – Ukazatel pracovní činnosti respondentek

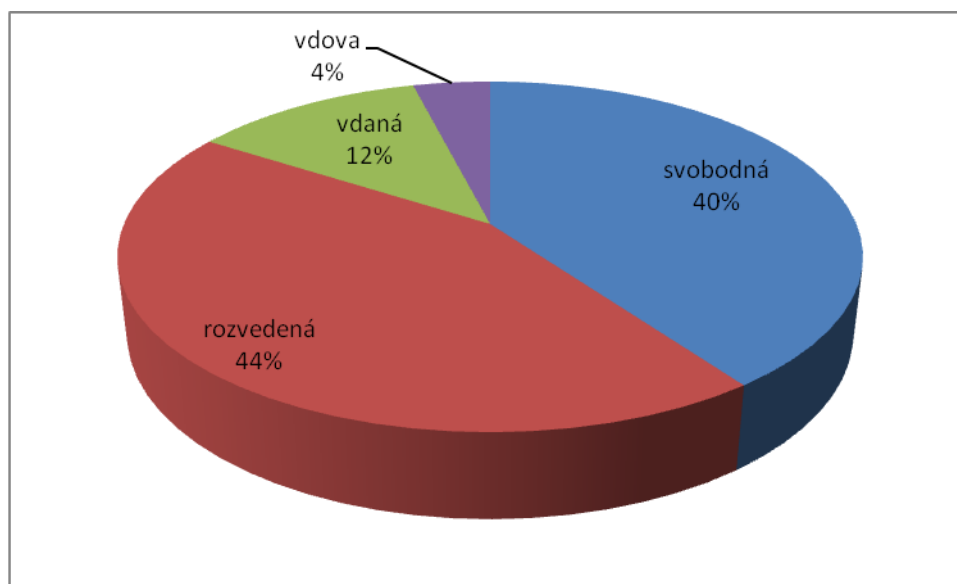

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 3:**Váš rodinný stav?**

Otázka byla položena za účelem zjištění rodinného stavu respondentek. Jak je patrné na grafu, tak nejvíce procent zastávají ženy rozvedené, kterých je 44%, svobodné 40%, vdané zastávají 12% a ovdovělých žen jsou 4%. Co se týče kategorie vdaných žen, tak ty se rozdělují do tří skupin. První skupina právě prochází rozvodovým řízením, druhá skupina nemá potřebu se angažovat do rozvodového řízení. Zde jsem si uvědomil chybu, kterou jsem udělal při tvorbě dotazníku, poněvadž ta otázka mohla být více rozvedená, a tím bych zjistil přesné výsledky, proč zůstávají ve svazku manželském.

Graf 3 Rodinný stav respondentek

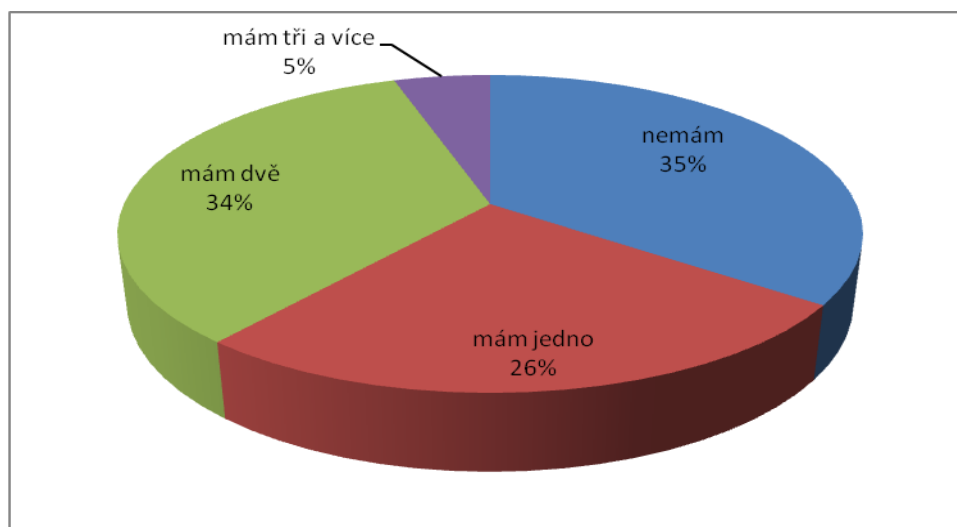
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 4:

Máte děti? Pokud ano, napište prosím v libovolném pořadí jejich věk.

Tato otázka měla za úkol zjistit, zda respondentky mají děti a případně kolik. Jako dodatek k otázce bylo připsáno: „Pokud ano, napište prosím v libovolném pořadí jejich věk“. Tento dovětek jsem použil z důvodu prověrky pravosti dotazníků, v případě, že by nesouhlasil věk dítěte s věkem matky, např. žena 30 až 35 nemůže mít dítě ve věku 24 let.

Graf 4 Děti – počet

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

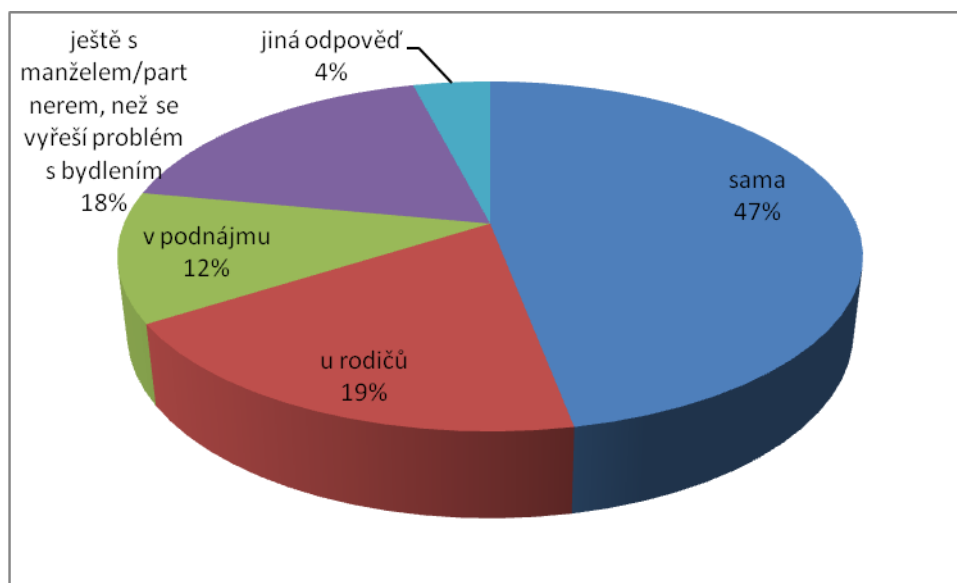
Respondentky odpovídaly takto, 35% uvedlo, že nemá žádné děti, dvě děti uvedlo 34%, jedno dítě uvedlo 26% a 5% uvedlo tři a více u tohoto výsledku bych podotkl, že to 5 žen, které dvě nenapsaly u dětí věk a v dalších třech případech to bylo po třech dětech, do rukou se mi dostal i jeden dotazník, kde bylo uvedeno 6 dětí, ale musel jsem jej vyřadit, poněvadž tam bylo uvedeno, že je vdaná a v otázce pět mi uvedla do jiné odpovědi s manželem, z toho jsem usoudil, že patrně mylně vyplnila dotazník.

Otázka č. 5:

Bydlíte (popřípadě i s dětmi)

Z této otázky bylo mým cílem vyzkoumat, jak ženy s dětmi, ale i bez dětí bydlí. Respondentky nejčastěji bydlí samy nebo samy s dětmi, a to v zastoupení 47%, 19% bydlí u rodičů, 18% bydlí ještě s rodiči a 12% bydlí v podnájmu. Jiná odpověď je zastoupena 4%, jež se rovná 4 ženám. Jedna žena uvedla do jiné odpovědi, že bydlí ve vlastním domě, druhá že bydlí ve státním bytě se synem, třetí uvedla, že bydlí v městském bytě a čtvrtá v domě – dvoj generačním.

Graf 5 Místo bydlení respondentek

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 6:**Vyberte velikost místa bydliště:**

Tato otázka byla položena z důvodu objasnění místa bydliště respondentek. V otázce byly vypsány velikosti bydliště, kam se respondentky zařazovaly. Jedna si nebyla zřejmě jistá počtem obyvatelstva, a tak raději napsala jméno města, jednalo se o Zlín. V níže uvedené tabulce jsou uvedeny jednak místa bydliště, tak i počet respondentek.

Tab. 1. Místa bydliště respondentek

vesnice do 999 obyvatel	11
obec 1000 – 1999 obyvatel	10
obec 2000 – 4999 obyvatel	17
město 20 000 – 49 999 obyvatel	36
město 50 000 – 90 000 obyvatel	13
město nad 90 000 obyvatel	10

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 7:**Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?**

Otázka se zabývala nejvyšším ukončeným vzděláním respondentek. Celých 50% respondentek má ukončené středoškolské vzdělání s maturitou, 30% má vysokoškolské, 19% středoškolské bez maturity a 1% se základním vzděláním.

Tab. 2. Ukončené vzdělání respondentek

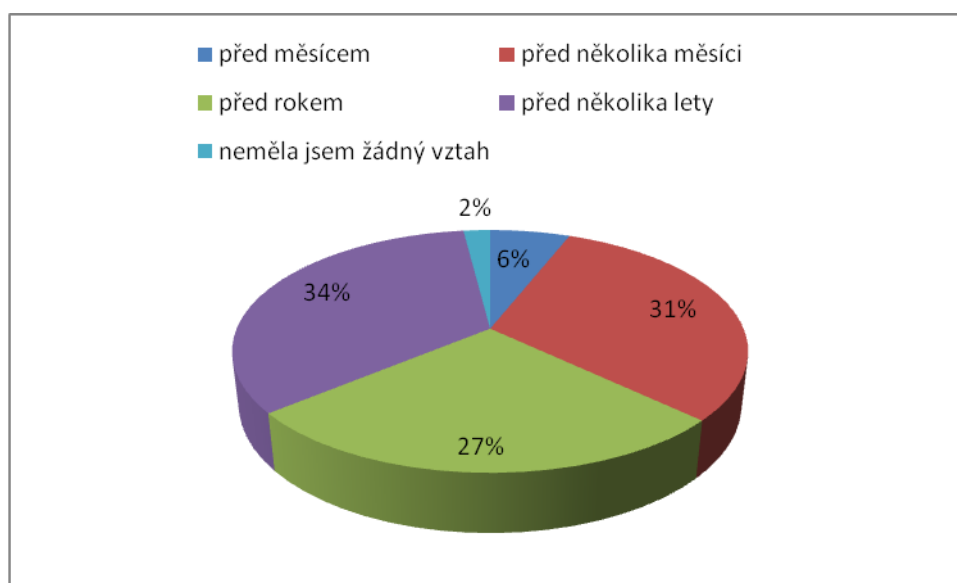
Základní	1
středoškolské bez maturity	19
středoškolské s maturitou	50
Vysokoškolské	30

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 8:**Kdy jste přibližně ukončila poslední vztah?**

Zde mě zajímalo, jaké časové údobí je již respondentka bez partnera. Z těchto získaných dat lze posoudit, zda se jedná o dlouhodobé odloučení nebo krátkodobé. V největším zastoupení jsou ženy, které ukončily poslední vztah již před několika lety a to v 34% zastoupení, 31% uvedlo před několika měsíci, 27% žen ukončilo vztah před rokem, 6% před měsícem a dvě procenta uvedla, že žádný vztah nikdy neměla.

Graf 6 Ukončený vztah respondentek

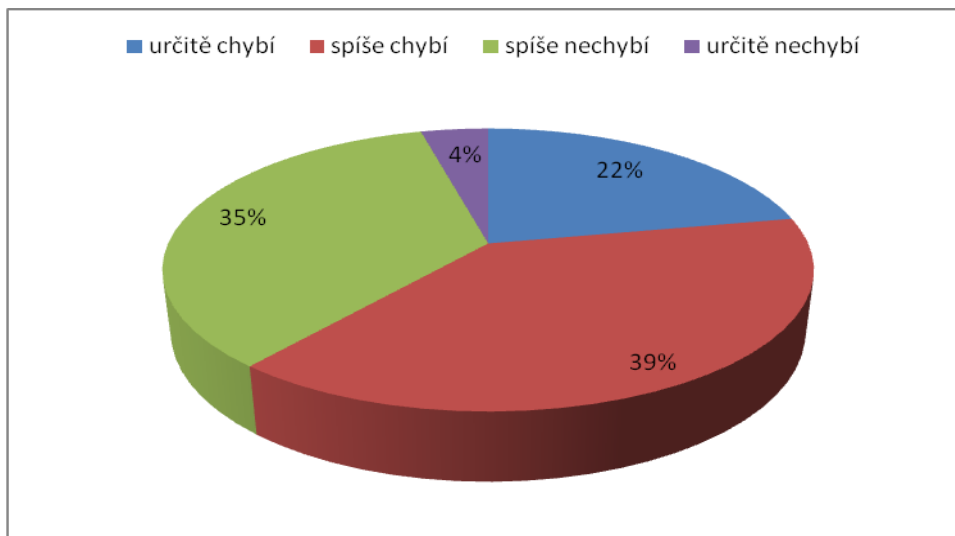

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 9:**Partner mi:**

Otázka směřovala k informaci, zda respondentkám chybí partner, či nikoli. Tato otázka je velmi klíčová, vůbec k názvu a vypracování této bakalářské práce. Z této otázky se dá velmi dobře zjistit, zda vůbec ženy mají o seznamování ještě zájem nebo na vztah celkově rezignovaly. 39% žen uvedlo, že jim partner spíše chybí, odpověď že jim partner určitě chybí, zvolilo 22% žen, 35% usoudilo, že jim partner spíše nechybí a 4% žen partner určitě nechybí.

Graf 7 Absence partnera

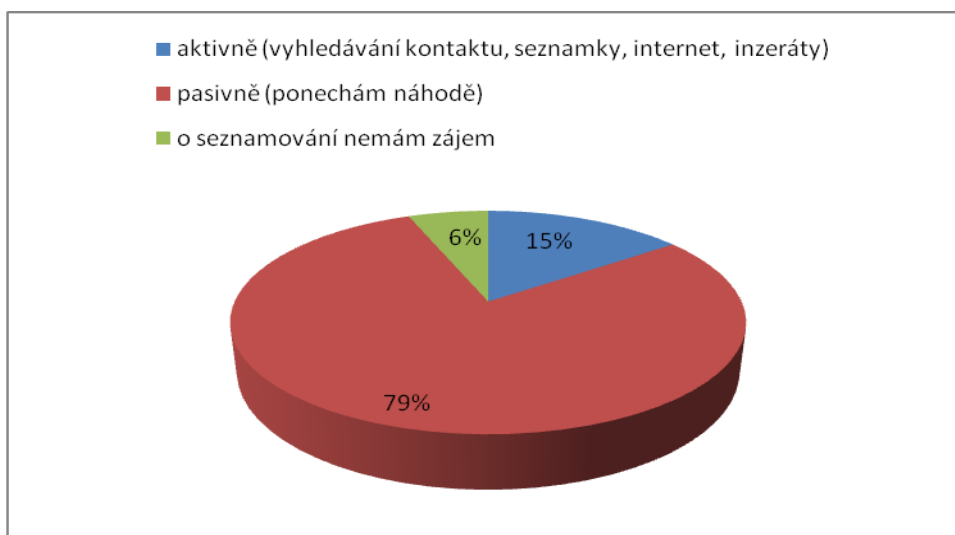
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 10:

K seznamování přistupujete?

Tato otázka měla za účel zjistit, zda ženy přistupují k navázání partnerského vztahu opačného pohlaví aktivně nebo pasivně anebo zda nejeví o seznámení zájem.

Graf 8 Přístup k seznamování respondentek

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

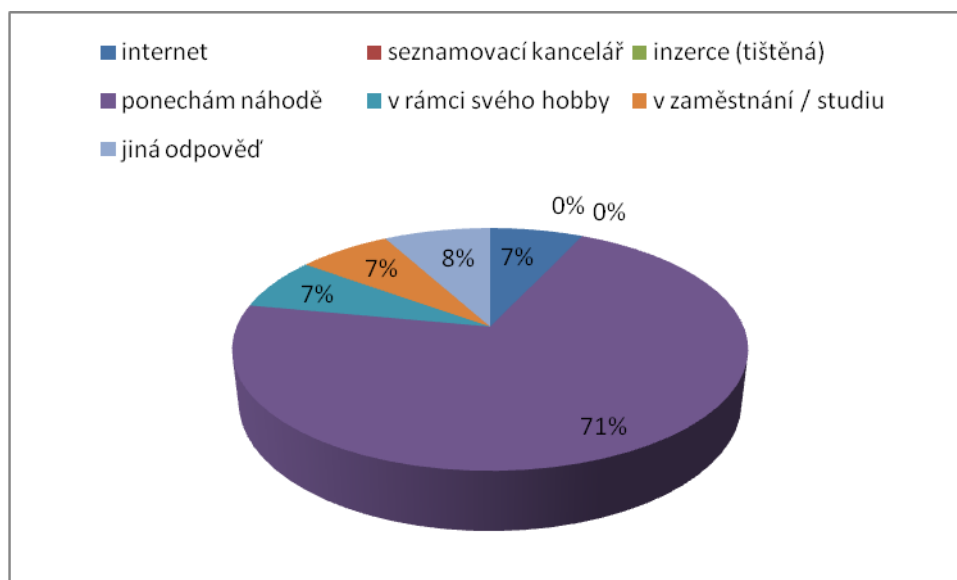
K této otázce se vyjádřily ženy takto: velká většina žen a to v 79% zastoupení přistupuje k seznamování pasivně, čili ponechají osudu, zda přijde nový vztah či nikoli, 15% se vyjádřilo, že aktivně vyhledávají partnera a 6% uvedlo, že o seznamování nejeví zájem.

Otázka č. 11:

Kde byste popřípadě hledala nový vztah?

Tato otázka směřovala, k jaké možnosti seznamování by se ženy, které o seznamování nejeví zájem, a ženy, které ponechají vše osudu, přikláněly. No a pro ženy, které hledají aktivně, tak jaké metody k tomu využívají. Otázka se skládala z šesti otázek uzavřených a jedna skýtala možnost jiné odpovědi, kterou využilo 8% respondentek. První uvedla, že by využila všechny uvedené možnosti, druhá napsala, že neví, třetí by hledala na společenských místech, čtvrtá uvedla kdekoliv, pátá by hledala v okruhu svých známých, šestá odpověděla, že by volila odpovědi z otázky a) internet, c) inzerce (tištěná), d) ponechat náhodě, f) v zaměstnání při studiu. Jinak internet uvedlo 7% žen, seznamovací kancelář 0%, inzerce tištěná 0%, ponechám náhodě 71%, v rámci svého hobby 7% a v zaměstnání / studiu také 7%.

Graf 9 Ukazatel možností seznámení

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 12:**Jaké vlastnosti partnera jsou pro Vás ve vztahu nejdůležitější?**

Otázkou jsem chtěl vyzkoumat, které vlastnosti jsou pro ženy velmi důležité, středně, méně a nedůležité, pro lepší přehled jsem vytvořil tabulku, kde jsou četnosti jednotlivých vlastností. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že si větší část žen velmi cení tolerantnost, vztah k dětem, věrnost, smysl pro humor pracovitost atd. Větší část žen se vyjádřila o náboženské víře, že je pro ně nedůležitá. Jako méně důležité některé ženy považují společné zájmy, péče o sebe sama, vzhled, zdravotní stav a poté finance.

Tab. 3 Důležitost partnerových vlastností

	velmi důležitě	středně důležité	méně důležité	nedůležité
Nekuřák	32	21	28	19
Tolerantní	85	7	8	0
Vztah k dětem	77	5	17	1
Finančně zajištěný	37	26	35	2
Schopnost Vás finančně zajistit	29	29	37	5
Vzhled	5	48	42	5
Věrnost	73	6	21	0
Náboženská víra	5	24	17	54
Společenské zájmy	23	23	52	2
Péče o sebe sama	29	23	44	4
Zdravotní vztah	37	22	39	2
Pracovitost	66	9	25	0
Smysl pro humor	68	10	21	1

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

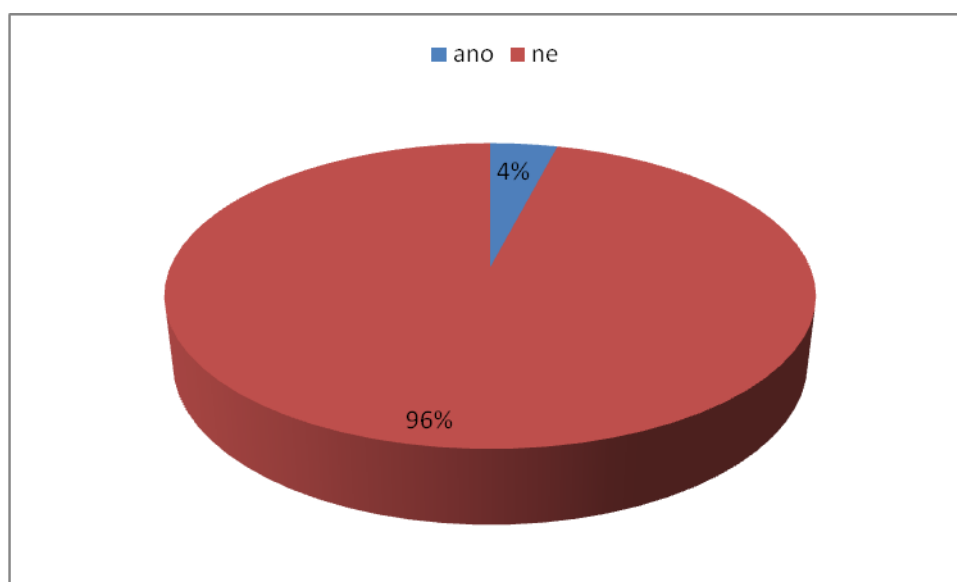
Otázka č. 13:

Vadilo by Vám u případného partnera, že je rozvedený? Pokud ano, uveďte prosím, z jakého důvodu.

Zde bylo mým záměrem vyzkoumat, zda by respondentkám vadilo, že by jejich potenciální partner byl již rozvedený. Tato otázka byla polootevřená, dělila se na odpověď ano/ne, v případě, že respondentky zvolily ano, byly vyzvány k vysvětlení, jaký důvod jim vadí, že je muž rozvedený. Zde je zřetelně jasná převaha žen, kterým by to nevadilo, těch je 96% a 4% by to vadilo. Tyto 4% = 4 ženám, z toho tři jsou svobodné a jedna je vdaná. Vdaná je

ve věkové kategorii 36 až 40 let a uvedla toto: „Pokud by s předchozí ženou měl více jak 3 děti (hrozí „nebezpečí“, že by nechtěl další se mnou)“. Z toho lze vyvodit, že žena si přeje s potenciálním partnerem, alespoň ještě jedno dítě. První svobodná respondentka uvedla, že by to mohl udělat znovu. Druhá svobodná uvedla, cituji: „Vztah by byl narušen jeho předchozím manželstvím a u příp. manželského svazku hrozí opět rozvod, aspoň dle statistik“. Třetí svobodné by vadily závazky, které by měl z dřívějšího vztahu a údajně by mohlo dojít ke konfliktu mezi respondentkou a jeho dětmi nebo exmanželkou, z toho důvodu by prý raději volila svobodného partnera.

Graf 10 Vadil by rozvedený partner

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 14:

Vadilo by Vám, kdyby budoucí partner bydlel nyní u rodičů? Pokud ano či spíše ano, uveďte prosím, z jakého důvodu.

Na tuto otázku bylo možno výběru ze čtyř odpovědí, z nichž byly dvě uzavřené (ne; spíše ne) a dvě polootevřené (ano; spíše ano), u nichž bylo požadováno uvedení z jakého důvodu tak činí. Spíše ne volilo 35% respondentek, nevadilo by to 22%, spíše ano volilo 19% a ano uvedlo 22%. Odpovědi byly rozsáhlé a rozličné, proto jsem je zredukoval do velmi podobných významových slov. Ženy, které volily ano a spíše ano uváděly nejčastěji důvod nesa-

mostatnost (16x), potom to byla vazba na rodiče, především na matku “mamánek - mazánek“ tento důvod měl četnost (15x), dále to byla neschopnost (zajistit bydlení, celková neschopnost) (2x) a „podle okolností“ byla tato možnost též (2x). Tyto komentáře neobsahovaly ani jedno klíčové slovo a tak je uvedu v přesné citaci, tak jak byly napsány: 1. „vadilo, ale je to věc řešitelná, pro budoucí vztah bych chtěla soukromé společné bydlení“.

2. : „Pro nový začátek, nové rodiny a mladí mají bydlet sami. Mám vlastní zkušenost, partneri se lépe poznají“.

3. : „Vadilo, bydlení s rodiči pod jednou střechou nedělá dobrotu, ať jsou sebelepší. Takový člověk se o sebe neumí postarat. Pokud by to bylo dočasné, po nějaké nepříznivé situaci, (rozvod apod.) chápala bych to, ale musel by shánět vlastní bydlení“.

4. : „Pokud by to bylo dočasné, tak ne, ale měl by být soběstačný a starat se sám o sebe“.

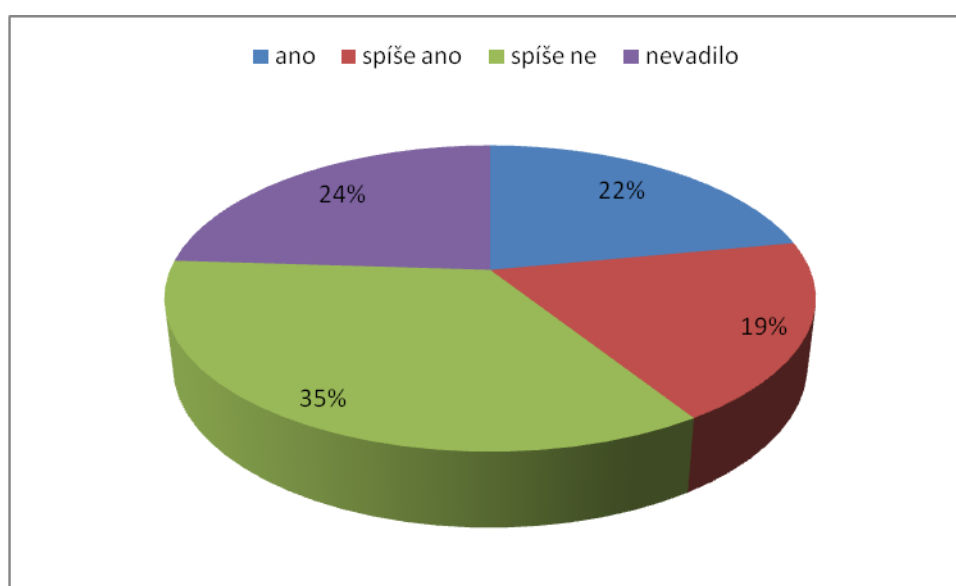
5. : „Myslím, že dospělý pracující muž by se měl o sebe postarat, čili mít své vlastní bydlení“.

6. : „Žádné soukromí“.

7. : „Neshody s tchýní - velmi pravděpodobné“.

8. : „Vadilo, pokud by bydlel u rodičů od dětství. Takový partner není pro mě“.

Graf 11 Bydlení případného partnera

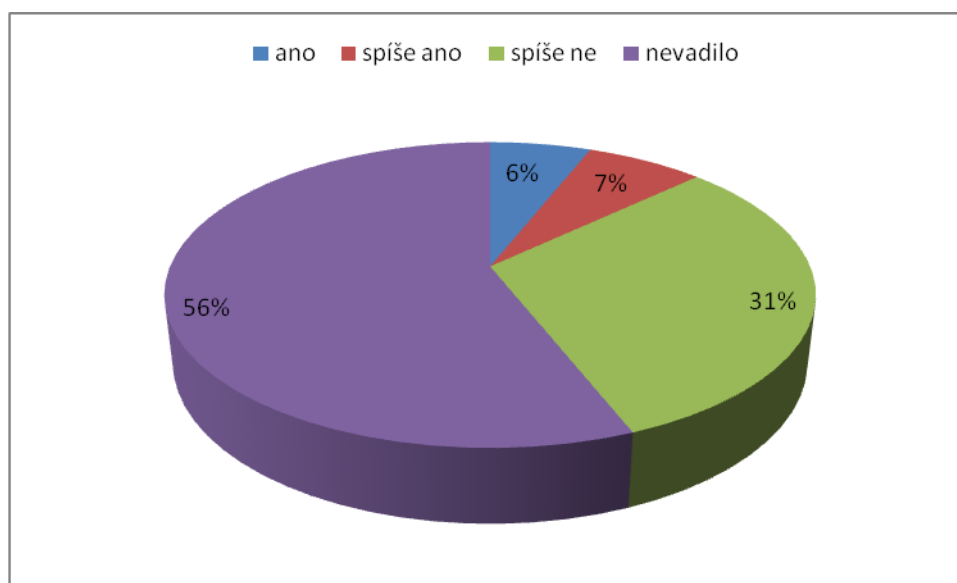
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 15:

Vadilo by Vám u případného partnera, že má děti? Pokud ano či spíše ano, uveďte prosím, z jakého důvodu.

V této otázce se měly respondentky vyjádřit, zda by jim vadilo u případného partnera dítě. Odpovědi spíše ne a ne byly uzavřené a ano a spíše ano byly polootevřené, kde se mohly respondentky vyjádřit, z jakého důvodu by jim vadilo partnerovo dítě. Nevadilo by to 56% žen, spíše ne zvolilo 31%, spíše ano volilo 7% a zbylých 6% volilo ano. Důvod odmítnutí partnerova dítěte mi neuvedly dvě respondentky. Pravděpodobně doplňující otázku přehlédly.

Graf 12 Partnerovy děti

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Takto hodnotilo 11 respondentek své důvody, proč by jim vadilo partnerovo dítě:

Respondentky, které volily spíše ano:

1. Omezené možnosti poskytnout věci našim společným dětem
2. Záleží na tom, v jakém duchu proběhlo rozvodové řízení, jak vychází s bývalou manželkou. Pokud by měl děti ve vlastní péči, nedokážu posoudit.

3. jsem sobec - mám své děti a ty jsou pro mě na prvním místě
4. Problém navázat s nimi vztah z mé strany.
5. Můžou se naskytnout konflikty, problémy...
6. Upřednostňování před dětmi našimi

Respondentky, které volily ano:

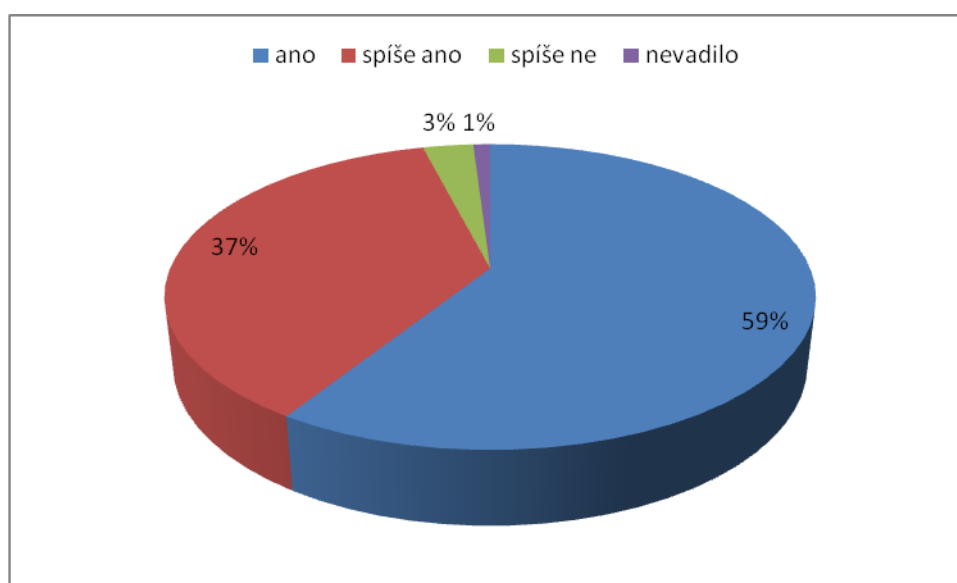
1. není nad chlapa bez závazků
2. Nechci, aby dělal rozdíly mezi dětmi, které má se mnou, a které s bývalou ženou
3. nemám zájem o cizí děti
4. Nehledám partnera se závazky, ale svobodného, který si prošel několika vztahy, ale nebyl ženatý a nemá děti.
5. Chci být na prvním místě!

Otázka č. 16:

Vadilo by Vám u případného partnera, že je delší dobu nezaměstnaný?

K této otázce se vyjádřila majoritní většina žen, že by jim nezaměstnaný partner vadil a to celých 59%, 37% se vyjádřilo, že by to spíše vadilo, 3% by to spíše nevadilo a 1% by nezaměstnaný partner nevadil.

Graf 13 Nezaměstnanost partnera

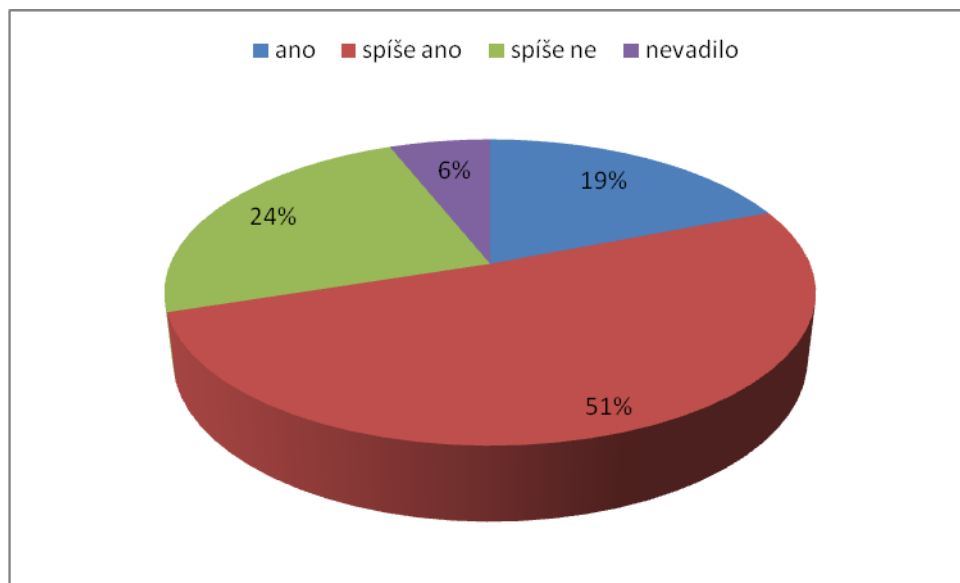

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 17:**Vadil by Vám vztah na větší vzdálenost?**

V této otázce zodpovědělo 51% žen, že by jim spíše vadil vztah na delší vzdálenost, spíše nevadilo uvedlo 24%, 19 % by to vadilo a 6% ne.

Graf 14 Vztah na delší vzdálenost

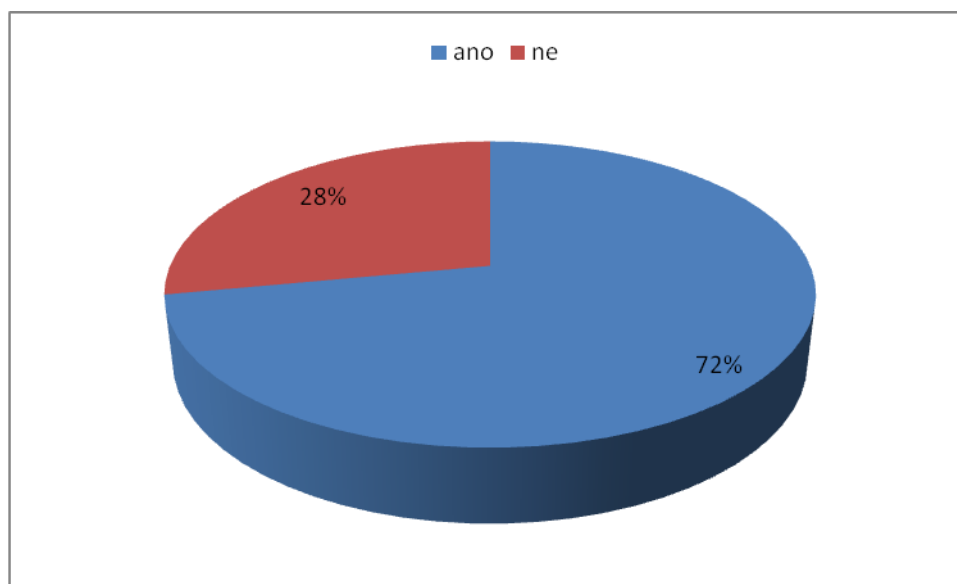

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 18:**Existuje nějaká vada, která by Vás odradila od navázání vztahu s případným partnerem? (uved'te libovolný počet odpovědí)**

Otázka byla polootevřená, zde jsem nechal široké pole působnosti tím, že nebyla otázka blíže specifikována a ženy si mohly rozhodnout samy, co považují za jako takovou „vadu“. Dostalo se mi spousty rozličných odpovědí. Z nejčastějších odpovědí jsem vyhodnotil četnost a zajímavé glosy jsem níže odcitoval. 72% žen volilo odpověď ano, že vada je a zbylých 28% uvedlo odpověď ne.

Graf 15 Odrážející vada

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Pro objektivitu je nutné uvést, že jsem slova podobného významu přiřazoval ke klíčovému slovu např. alkohol, alkoholismus, alkoholik = alkohol.

Nejčastěji byla uváděna vada „alkohol“ a to v 22 případech, 11x závislosti (z toho 5x bylo uvedeno hrací automaty), 10x sobec, 10x hloupost, 8x lhář, 7x žárlivost, 7x nespolehlivost, 7x nevěra, 7x zanedbaný zevnějšek, 7x nesamostatnost, 6x lenost, 6x vážná nemoc, 6x zadluženost, 5x lakomec, 5x drogy, 5x silný kuřák, 5x netolerance dětí, 3x mentální postižení, 3x agrese, 3x nekulturné chování, 3x netolerantní, 3x dlouhodobá nezaměstnanost, 3x žádné zájmy, 3x nestálé vztahy, 2x silná nadváha, 2x bezohlednost, 2x pasivita, 2x zjevná fyzická vada, 2x psychická porucha, 2x zloděj, 2x finančně nezajištěný, 1x nadměrný temperament, 1x arogantnost, 1x nepochopení, 1x špatné vztahy, 1x rozdílné zájmy, 1x pohlavní choroba, 1x workoholismus, 1x nevyřešené minulé vztahy, 1x nedůvěra, 1x drbna, 1x citové vydírání, 1x výška muže, 1x partner výrazně mladší, 1x koktavost.

Odcitované glosy:

„Už nemám důvěru v muže - po více zklamáních.“

„Nejsem si jistá, zda je na mysli charakterová vada či tělesná. Každopádně bych nenavázala vztah s nezodpovědným člověkem, s člověkem, který má sklon k drogám a všeobecně s člověkem, který utíká před problémy.“

„Až přijde.“

„Musela by to být nějaká extrémní vada, fyzická nebo mentální.“

„Vadil by mi partner, který by mi nedal pocit opory.“

„Velmi špatný chrup, hodně viditelný tik, hodně obézní“

„Ale nedokážu specifikovat.“

„Rozvedený, s dětmi, velký kuřák, alkoholik, malý, tlustý, plešatý, se základním vzděláním, jakýkoliv handicap (postižení), který mu neumožňuje normální život.“

„Nejsem rasista, ale vadil by mi róm (jakýkoliv cizinec).“

„Nespolehlivý, vulgární, chování "burana", bývalý kriminálník (nedej Bože současný).“

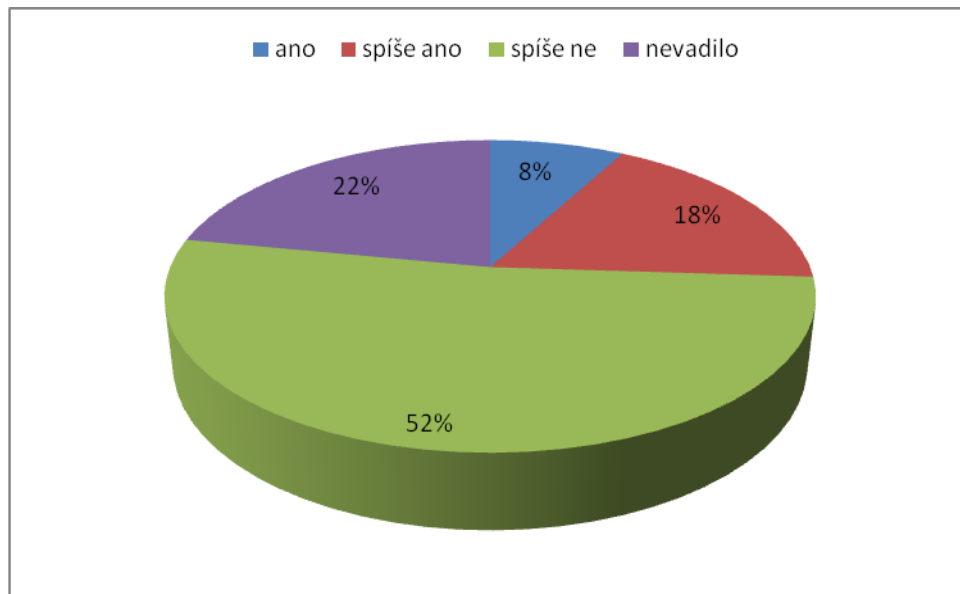
Otázka č. 19:

Máte obavy z nového partnerského vztahu? Pokud ano či spíše ano, uveďte prosím, z jakého důvodu.

Cílem této otázky bylo zjistit, zda ženy mají obavy z nového partnerského vztahu. Otázka byla polootevřená a skládala se ze čtyř odpovědí. Ženy co uvedly odpověď ano, že mají strach z nového partnerského vztahu je 8%, spíše ano 18%, spíše ne 52% a 22% uvedlo, že nemá obavy z nového partnerského vztahu. U možností a) a b) jsem vyzval ženy, aby se vyjádřily, z jakého důvodu mají obavy z nového partnerského vztahu. Poněvadž bych rád u některých odpovědí zachoval přesné znění a myšlenku, odcituji jejich odpovědi níže. Jedná se o 26 respondentek, pět z toho neuvedlo žádný doplněk. Buď se nechtěly vyjádřit nebo nevědomě přeskočily na další otázku. V odpovědích byly uvedeny tyto důvody: abych zase nezůstala sama; aby měl rád mé dítě; dlouho sama; začínat znovu je těžké; momentálně si ho neumím představit; změna stylu života, aby měl pěkný vztah s dcerou; obava ze zklamání; nespolehlivost partnera, alkohol; jsem příliš "emancipovaná"; nižší sebedůvěra v partnerství, nepříjemnost odmítnutí; pocit ohrožení nezávislosti a svobody; obavy z existenční nejistoty- dluhy, exekuce, možnost pohlavní nákazy; mám obavy z dalšího zklamá-

ní; zklamání; složitá rodinná situace, nedostatek času na případné poznávání, obavy ze zklamání; naučila jsem se žít sama a vyhovuje mi to; nedůvěra způsobená zklamáním v minulosti; kdyby to nevyšlo a děti by si zvykly, tak by mě to mrzelo; strach z toho, až zevšední, že se objeví nějaký nedostatek, pro který vztah nevydrží; Nebaví mě nechávat se omakávat cizím skoro chlapem...ale bez toho to de facto nejde.

Graf 16 Obavy z partnerského vztahu

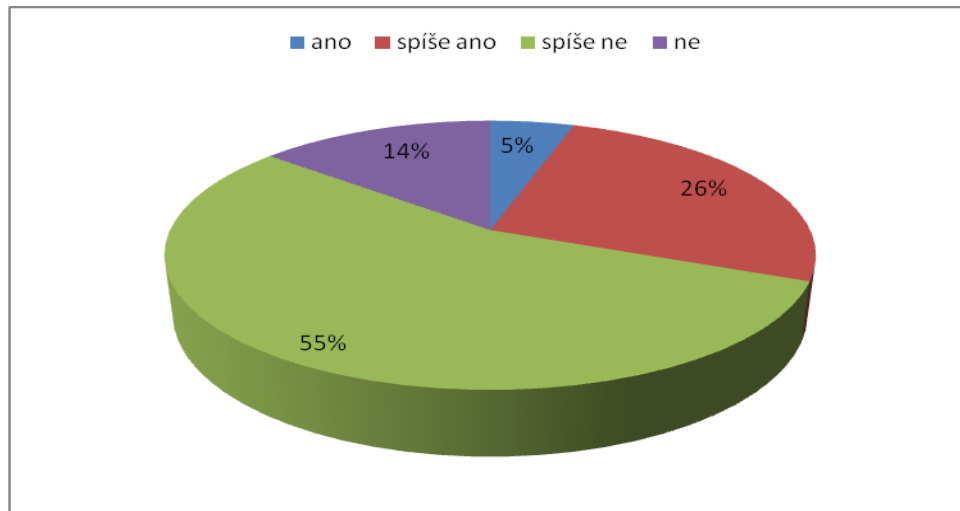
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 20:

Máte pocit, že je pro Vás obtížné navazovat kontakty s muži?

Z této otázky bylo záměrem zjistit zda ženy mají obtíž navazovat kontakty nebo v tom neshledávají problém. 55% uvedlo spíše že nemají problém, 26% spíše má problém, 14% nemá problém a 5% uvedlo že má problém s navazováním kontaktů.

Graf 17 Problémy v navazování vztahů

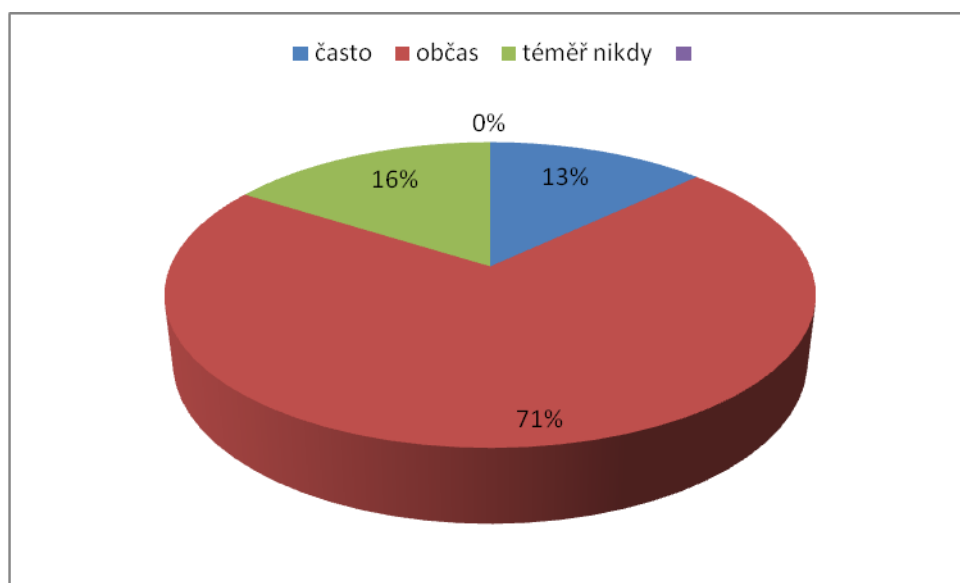
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 21:

Trápí Vás pocity osamění?

Zde bylo cílem zjistit, zda pociťují respondentky pocit osamění či nikoli. Velká většina žen a to až v 71% zastoupení uvedla, že má občas pocit osamění, 16% uvedlo téměř nikdy a 13% uvedlo častý pocit osamění.

Graf 18 Pocit osamění

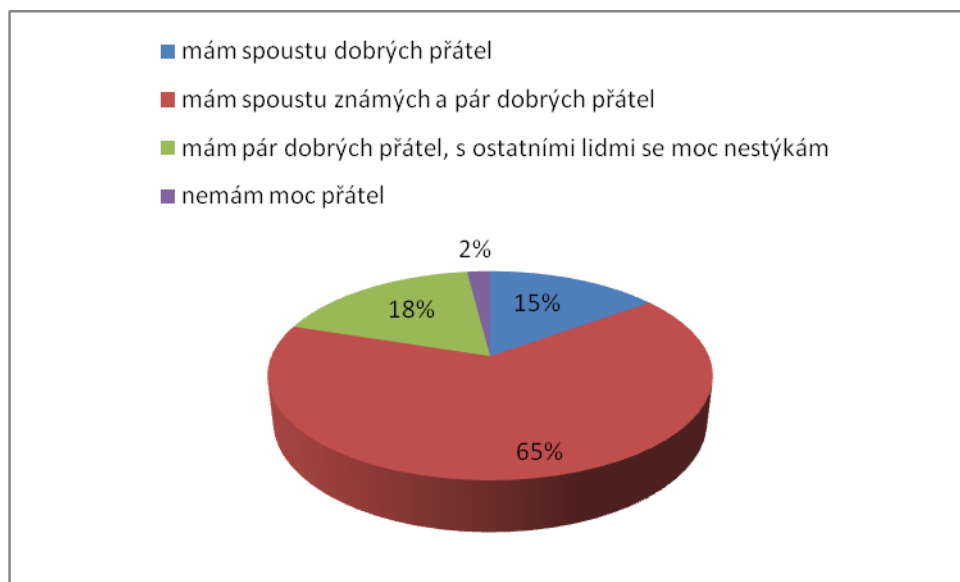
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 22:

Řekla byste, že jste obklopena přáteli (i v rámci rodiny)?

Otázka měla zjistit, jak jsou na tom respondentky s přátelstvím, zda mají kolem sebe přátele, odpověď mám spoustu dobrých přátel zvolilo 15% žen, odpověď mám spoustu známých a pár dobrých přátel 65%, 18% uvedlo, že má pár dobrých přátel, s ostatními lidmi se moc nestýkám a nemám moc přátel uvedlo 2%.

Graf 19 Ukazatel přátel

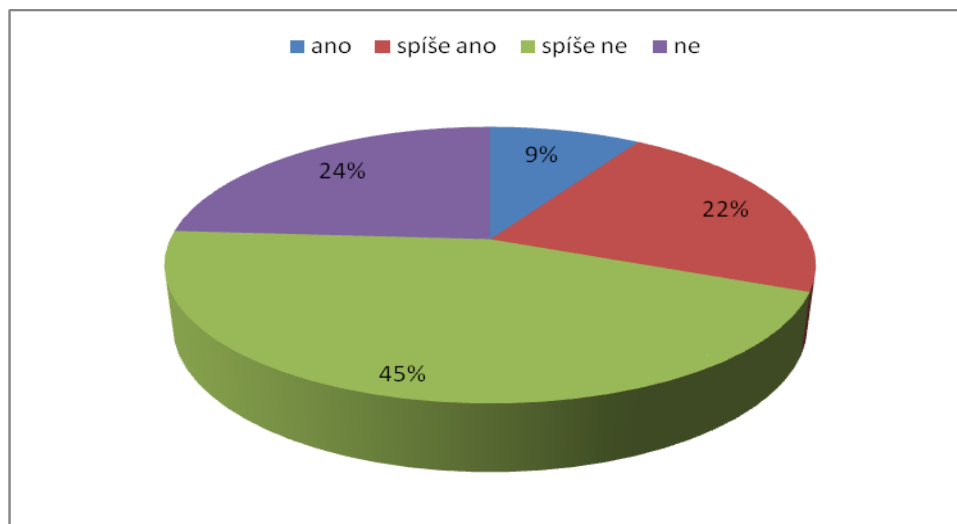
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 23:

Vadilo by Vám, kdyby případný partner byl mladší?

Otázka měla zjistit, zda by ženám vadil potenciálně mladší partner. Z grafu vyplývá, že by to nevadilo 24%, spíše by to nevadilo 45%, vadilo by to 9% a spíše ano uvedlo 22%.

Graf 20 Vadil by mladší partner

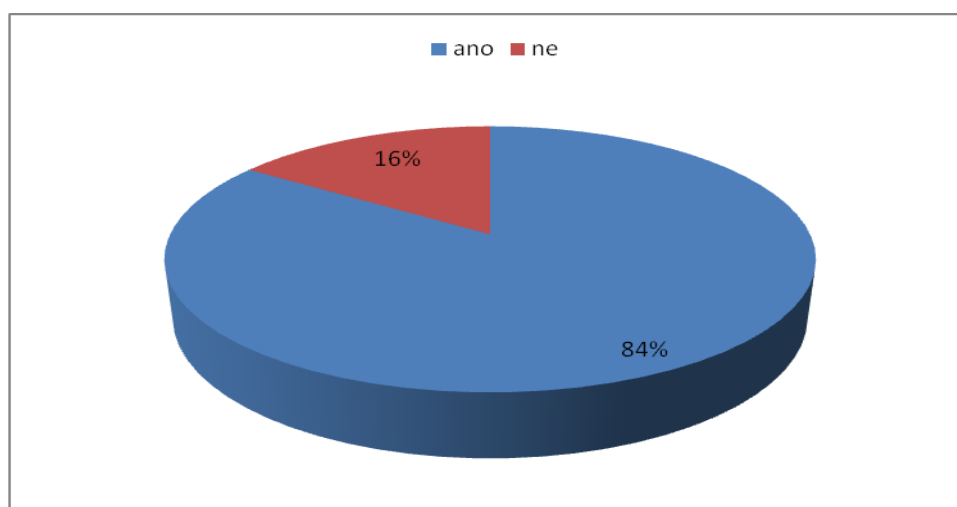
Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

Otázka č. 24:

Je pro Vás sex ve vztahu důležitý?

Otázka byla záměrně umístěna na závěr dotazníku, poněvadž byla intimnějšího rázu. Není sice až tak intimní, ale ženy, které jsou toho času bez partnera, by mohly na tuto otázku reagovat negativně, a tak jsem dal možnost volby odpovědi. K otázce jsem připojil větu, která informovala o tom, že pokud odpovědět nechtějí, tak nemusí a zároveň jsem jim poděkoval za vyplnění otazníku a přiložil jsem i email, v případě nějakých nejasností nebo pokud by chtěly být informovány vyhodnocení výzkumu. Volbu neodpovědět využily 4 respondentky. Pro 84% je sex důležitý a pro 16% sex není důležitý.

Graf 21 Důležitost sexu u žen

Zdroj: vlastní výzkum, realizovaný od 28.2. do 14.4. 2011

5.2 Vyhodnocení výzkumných otázek

Výzkumná otázka č. 1 – Vadilo by ženám, které bydlí s rodiči, že by jejich případný partner též bydlel u rodičů?

Nevadilo. 89,47% žen, které bydlí u rodičů, uvedlo, že by jim nevadilo, kdyby případný partner bydlel u rodičů. U této kategorie se to dalo předkládat, avšak mě překvapila odpověď žen, co bydlí samy, kde uvedlo 53,19%, že by jim to také nevadilo. Jinak u žen v podnájmu to bylo 50%, nevadilo by to také 55,56% žen, které ještě bydlí s manželem/ partnerem a ženy, které uvedly jinou odpověď s bydlením je 25% a těm by to také nevadilo.

Výzkumná otázka č. 2 – Pro kterou skupinu žen je ve vztahu sex důležitější?

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že pro všechny tři kategorie je sex ve vztahu velmi důležitý. Největší procentuální zastoupení tvoří kategorie žen ve věku 30 až 35 let a to 93,02%. Ženy ve věku 36 až 40 let 82,14% a kategorie 41 až 45 let 72%.

Výzkumná otázka č. 3 – Vadil by ženám ve střední dospělosti vztah na větší vzdálenost?

Z dotazníkového šetření vyplývá, že by to vadilo v celkovém součtu 70% dotázaných žen. Z toho nejvíce ženám ve věku 41 až 45, kde by to vadilo 76,92%, potom ženám 36 až 40 kterých bylo 70% a nejméně by to vadilo z těchto tří kategorií ženám ve věku 30 až 35, jenž bylo 65,91%.

Výzkumná otázka č. 4 – Preferují ženy před vzhledem mužů jejich schopnost tolerance?

Z výzkumu jasně vyplývá, že ženy si cení hodně tolerantní muže a vzhled není procentuálně u žen až tak důležitý. Tolerantnost volilo 92% a vzhled 53%.

Výzkumná otázka č. 5 – Navazují ženy z měst snadněji vztahy s muži?

Z dotazníkového šetření vyplývá, že ano, Ženy z vesnic je 38%, ženy z měst 62%.

Výzkumná otázka č. 6 – Vadil by ženám mladší partner?

Z výzkumu vyplynulo, že muž nemusí být nutně starší. Mladší partner by vadil celkovým 31% a 69% by nevadil. Vadil by nejvíce ženám ve věku 41 až 45 a to v zastoupení 46,15%, posléze ženám 30 až 35 a to v 27,27% a nakonec ženám ve věku 36 až 40 které zastávají 23,33%.

Výzkumná otázka č. 7 – Ženám, kterým chybí partner, vyhledávají partnera aktivně?

Ne. Zde se hypotéza nepotvrdila, 24,59% uvedlo, že vyhledává aktivně. 4,92% o seznamování nejeví zájem a 70,49% přistupuje k vyhledávání partnera pasivně (ponechají náhodě).

ZÁVĚR

Tématem bakalářské práce bylo zjištění okolností, které brání v navazování partnerských vztahů u žen střední dospělosti. V dnešní společnosti je mnoho žen, které jsou bez partnera a naskytá se tak otázka, zda jsou samy dobrovolně, nebo by rády navázaly vztah, ale brání jim v tom nějaké okolnosti. Cílem proto bylo přiblížit a poskytnout náhled na některé z okolností, které mohou být příčinou, že ženy váhají nebo nemají tendenci navazovat partnerské vztahy. Teoretická část popisuje základní pojmy, které úzce souvisejí s tématem práce. Hlavním cílem praktické části bylo stanovení výzkumných otázek a zodpovězení jich. Dále vyhodnocování dílčích otázek dotazníku, které též poukazují na dané faktory, které mají vliv na navázání partnerského vztahu.

Z výzkumu vyplývá, že téměř polovina dotázaných žen (jedná se o ženy bez partnera) bydlí sama nebo sama s dětmi. Přestože jsou samy, nemají tendenci vyhledávat vztah, ale spíše ponechávají navázání vztahu náhodě. Ženy si velmi cenily u mužů tolerantnost, vztah k dětem, věrnost a pracovitost, smysl pro humor a také finanční zajištěnost, naopak nejméně dbaly na náboženskou víru, vzhled, společné zájmy a péči o sebe sama. Očekával jsem, že ženy by chtěly samostatného a nezávislého muže, který by si sám zajistil své bydlení. Zajímavým zjištěním tedy bylo, že mírná nadpoloviční většina žen uvedla, že by jim nevařilo, že by případný partner bydlel u rodičů. Domnívám se, že je to tím, že mají touhu žít v partnerském vztahu, a pokud by našly ideálního partnera, pak by možná přihlédly i k okolnosti, že muž nemá prozatím své vlastní bydlení. Bylo by vhodné se zaměřit na tento jev a provést nový bližší výzkum pro ověření této hypotézy.

V zásadě lze říci, že výzkum nepřinesl nijak převratné a nové informace, ale spíše potvrdil již známá fakta renomovaných autorů, nebo ČSÚ. Praktický přínos práce je nové zjištění informací, které se mění s vývojem doby a společnosti. Na základě zpracování teoretické a praktické části bakalářské práce se lze domnívat, že mnou stanovené cíle byly naplněny. V případě provedení podobného výzkumu můžeme zjistit, jak se proměnné hodnoty změnily a kterým směrem se posunuly.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BARRETT, L; DUNBAR, R; LYCETT, J. *Evoluční psychologie člověka*. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7178-969-7.
- [2] BUSS, D. M. *Evoluce touhy*. Praha : Dauphin, 2009. ISBN 978-80-7272-214-3.
- [3] HARGAŠOVÁ, M; NOVÁK, T. *Předmanželské poradenství*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1730-2.
- [4] HILL, G. *Moderní psychologie*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-641-1.
- [5] HRDLIČKA, M.; KURIC, J.; BLATNÝ, M. *Krize středního věku*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-168-9.
- [6] MAŇÁK, J.; ŠVEC, V. *Cesty pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-078-6.
- [7] KARSTEN, H. *Ženy - muži*. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7367-145-X.
- [8] JOSEFÍK, J. *Jak si najít partnera*. Praha : Fortuna Libri, 2009. ISBN 978-80-7321-461-6
- [9] KRATOCHVÍL, S. *Manželská a párová terapie*. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-646-9.
- [10] LANGMEIER, J; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha : Grada, 1998. ISBN 80-7169-195-X.
- [11] LAUSTER, P. *Láska*. Praha : Knižní klub, 1994. ISBN 80-7176-033-1.
- [12] MATĚJKOVÁ, E. *Jak řešit konflikty a problémy v partnerských vztazích*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1832-3.
- [13] NOVÁK, T; POKORNÁ, A. *Peníze a manželství*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1618-3.
- [14] NOVÁK, T. *Věkový rozdíl mezi partnery*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1595-7.
- [15] PLAŇAVA, I. *Manželství a rodiny*. Brno : Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-039-2.

- [16] PLZÁK, M. *Klíč k výběru partnera pro manželství*. Praha : Avicenum, 1989. ISBN 08-080-89.
- [17] PLZÁK, M. *Srdce zmámené láskou*. Praha : Motto, 2002. ISBN 80-7246-153-2.
- [18] PLZÁK, M. *Žena a muž*. Praha : Motto, 2001. ISBN 80-7246-099-4.
- [19] PŘÍHODA, V. *Ontogeneze lidské psychiky III.*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1970.
- [20] ŘÍČAN, P. *Psychologie osobnosti*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1174-4.
- [21] SONET, D. *Dobrý partnerský vztah*. Praha : Portál, 1995. ISBN 80-7178-040-5.
- [22] ŠMOLKA, P. *Nevěra*. Praha : Grada, 2003. ISBN 80-247-0397-1.
- [23] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II.*. Praha : Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.
- [24] VÁGNEROVÁ, V. *Základy psychologie*. Praha : Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0841-3.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. a podobně

ČSÚ Český statistický úřad

kol. kolektiv

tzv. Tak zvané

SEZNAM OBRÁZKŮ

Graf 1	Věk respondentek
Graf 2	Ukazatel pracovní činnosti respondentek
Graf 3	Rodinný stav respondentek
Graf 4	Děti – počet
Graf 5	Místo bydlení respondentek
Graf 6	Ukončený vztah respondentek
Graf 7	Absence partnera
Graf 8	Přístup k seznamování respondentek
Graf 9	Ukazatel možností seznámení
Graf 10	Vadil by rozvedený partner
Graf 11	Bydlení případného partnera
Graf 12	Partnerovi děti
Graf 13	Nezaměstnanost partnera
Graf 14	Vztah na delší vzdálenost
Graf 15	Odrážející vada
Graf 16	Obavy z partnerského vztahu
Graf 17	Problémy v navazování vztahů
Graf 18	Pocit osamění
Graf 19	Ukazatel přátel
Graf 20	Vadil by mladší partner
Graf 21	Důležitost sexu u žen

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1- Místa bydliště respondentek

Tabulka 2 - Ukončené vzdělání respondentek

Tabulka 3 - Důležitost partnerových vlastností

SEZNAM PŘÍLOH

P 1 Vzor aplikovaného dotazníku

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dotazník

Vážené respondentky, jsem studentem Fakulty humanitních studií na UTB ve Zlíně a píše bakalářskou práci, jejíž součástí je i tento dotazník. Má práce je zaměřena na problematiku navazování vztahů u středně dospělých. Dotazník je zcela anonymní.

Děkuji za Váš drahocenný čas a přeji příjemný den.

Zakroužkujte nebo označte jednu vhodnou odpověď, popřípadě doplňte. Děkuji.

1. V které věkové kategorii se nacházíte?

- a) 30 až 35 let
- b) 36 až 40 let
- c) 41 až 45 let

2. Momentálně jste...

- a) na mateřské dovolené
- b) pracující
- c) nezaměstnaná
- d) v invalidním důchodu
- e) podnikám

3. Váš rodinný stav?

- a) svobodná
- b) rozvedená
- c) vdaná
- d) vdova

4. Máte děti? Pokud ano, napište prosím v libovolném pořadí jejich věk.

- a) nemám
- b) mám jedno.....

c) mám dvě.....

d) mám tři a více.....

5. Bydlíte (popřípadě i s dětmi):

a) sama

b) u rodičů

c) ještě s manželem/partnerem, než se vyřeší problém s bydlením

d) v podnájmu

e) jiná odpověď.....

6. Vyberte velikost místa bydliště:

a) vesnice do 999 obyvatel

b) obec 1000 – 1999 obyvatel

c) obec 2000 – 4999 obyvatel

d) město 5000 – 19 999 obyvatel

e) město 20 000 – 49 999 obyvatel

f) město 50 000 – 90 000 obyvatel

g) město nad 90 000 obyvatel

7. Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

a) základní

b) středoškolské bez maturity

c) středoškolské s maturitou

d) vysokoškolské

8. Kdy jste přibližně ukončila poslední vztah?

a) před měsícem

b) před několika měsíci

c) před rokem

d) před několika lety

e) neměla jsem žádný vztah

9. Partner mi:

- a) určitě chybí
- b) spíše chybí
- c) spíše nechybí
- d) určitě nechybí

10. K seznamování přistupujete?

- a) aktivně (vyhledávání kontaktu, seznamky, internet, inzeráty)
- b) pasivně (ponechám náhodě)
- c) o seznamování nemám zájem

11. Kde byste popřípadě hledala nový vztah?

- a) internet
- b) seznamovací kancelář
- c) inzerce (tištěná)
- d) ponechám náhodě
- e) v rámci svého hobby
- f) v zaměstnání / studiu
- e) jiná odpověď.....

12. Jaké vlastnosti partnera jsou pro Vás ve vztahu nejdůležitější?

Označte prosím na škále:

	velmi důležité	méně důležité	středně důležité	nedůležité
a) Nekuřák	1	2	3	4
b) Tolerantní	1	2	3	4
c) Vztah k dětem	1	2	3	4
d) Finančně zajištěný	1	2	3	4
e) Schopnost Vás finančně zajistit	1	2	3	4
f) Vzhled	1	2	3	4

g) Věrnost	1	2	3	4
h) Náboženská víra	1	2	3	4
i) Společné zájmy	1	2	3	4
j) Péče o sebe sama	1	2	3	4
k) Zdravotní stav	1	2	3	4
l) Pracovitost	1	2	3	4
m) Smysl pro humor	1	2	3	4

13. Vadilo by Vám u případného partnera, že je rozvedený? Pokud ano, uveďte prosím, z jakého důvodu.

a) ano

.....

.....

.....

b) ne

14. Vadilo by Vám, kdyby budoucí partner bydlel nyní u rodičů? Pokud ano či spíše ano, uveďte prosím, z jakého důvodu.

a) ano

.....

.....

.....

b) spíše ano

.....

.....

.....

c) spíše ne

d) nevadilo

15. Vadilo by Vám u případného partnera, že má děti? Pokud ano či spíše ano, uveďte prosím, z jakého důvodu.

a) ano

.....
.....

b) spíše ano

.....
.....

c) spíše ne

d) ne

16. Vadilo by Vám u případného partnera, že je delší dobu nezaměstnaný?

a) ano

b) spíše ano

c) spíše ne

d) ne

17. Vadil by Vám vztah na větší vzdálenost?

a) ano

b) spíše ano

c) spíše ne

d) ne

18. Existuje nějaká vada, která by Vás odradila od navázání vztahu s případným partnerem?(uveďte libovolný počet odpovědí)

a) ne

b)ano

.....
.....
.....

19. Máte obavy z nového partnerského vztahu? Pokud ano či spíše ano, uveďte prosím, z jakého důvodu.

a) ano

.....
.....
.....

b) spíše ano

.....
.....
.....

c) spíše ne

d) ne

20. Máte pocit, že je pro Vás obtížné navazovat kontakty s muži?

a) ano

b) spíše ano

c) spíše ne

d) ne

21. Trápí Vás pocity osamění?

a) často

b) občas

c) téměř nikdy

22. Řekla byste, že jste obklopena přáteli (i v rámci rodiny)?

a) mám spoustu dobrých přátel

b) mám spoustu známých a pár dobrých přátel

c) mám pár dobrých přátel, s ostatními lidmi se moc nestýkám

d) nemám moc přátel

23. Vadilo by Vám, kdyby případný partner byl mladší?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) ne

A na závěr bych Vám rád položil otázku intimnějšího rázu, pokud nebudete z jakéhokoliv důvodu chtít odpovědět, prosím, neodpovídejte. Za všechny Vaše předchozí odpovědi ještě jednou velmi děkuji. Pokud budete mít jakékoliv otázky ohledně výzkumu, prosím, kontaktujte mě na emailu: snajderpavel@seznam.cz

24. Je pro Vás sex ve vztahu důležitý?

- a) ano
- b) ne

Velmi děkuji za ochotu a Váš čas strávený vyplněním tohoto dotazníku.

Pavel Šnajder